

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

Кафедра менеджменту

Воєхевич Владислав Володимирович

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА

Кваліфікаційна робота бакалавра на здобуття
ступеня вищої освіти бакалавр
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 073 «Менеджмент»
за освітньо-професійною програмою «Менеджмент»

Керівник кваліфікаційної роботи бакалавра:
д-р екон. наук, доцент Дранус Л.С.
Рецензент:
канд. екон. наук, доцент Дранус В.В

Миколаїв 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Економічна сутність кредитоспроможності.....	6
1.2 Система показників оцінки ефективності управління кредитоспроможністю підприємства	13
1.3 Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємств	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «МАЛБІ ФУДС»).....	25
2.1. Загальна характеристика підприємства	25
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства за показниками балансу	28
2.3. Тенденції розвитку та оцінка управління кредитоспроможністю підприємства.....	36
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ТОВ «МАЛБІ ФУДС».....	41
3.1. Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «МАЛБІ ФУДС».....	41
3.2. Шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю підприємства.....	44
3.3. Рекомендації щодо покращення використання кредитних ресурсів підприємства.....	48
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	56
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність. Одним з найбільш важливих кроків при оцінюванні фінансового стану підприємства є оцінка кредитоспроможності. Таке оцінювання можуть проводити позичальники, партнери, інвестори тощо. У традиційному діловому середовищі протягом багатьох років були розроблені досить ефективні методи оцінки кредитоспроможності підприємств. Проте, з часом під впливом різних факторів зовнішнього середовища та внутрішніх змін, оцінювати кредитоспроможність стає все важче.

Зважаючи на постійні зміни, модернізацію, вдосконалення виробничих технологій тощо, досить складно уявити успішне підприємство, яке б не використовувало позикові кошти, для зростання підприємства. Залучення підприємством позикового капіталу сприяє не лише підвищенню ефективності господарської діяльності, але й прискоренню руху його фінансових та матеріальних ресурсів, підвищенню ефективності використання капіталу, зниженню строків окупності інвестицій, розширенню обсягів та сфери діяльності, формуванню різних цільових фондів грошових коштів, а в кінцевому підсумку – підвищенню ринкової вартості підприємства

Разом з тим, варто наголосити й на негативному моменті, щодо отриманих позик. Одним з них є ризик неповернення позичених коштів. Саме це й слугувало основною причиною необхідності застосування комплексного підходу до управління кредитоспроможністю підприємства, який забезпечував би можливість отримувати та використовувати позикові фінансові ресурси у межах часових і вартісних параметрів, визначених кредитною угодою. Якість управління кредитоспроможністю підприємства впливає на всі аспекти його виробничої, інвестиційної та фінансової діяльності, які постійно та динамічно змінюються.

Зважаючи на всі ці аспекти, варто відзначити, що дана тема є актуальною. Саме у цьому полягає необхідність подальшого дослідження.

Метою роботи є узагальнення теоретичних засад та обґрунтування механізмів управління кредитоспроможністю ТОВ «Малбі фудс».

Для досягнення визначеної мети, в роботі були поставлені наступні **завдання:**

- визначити економічну сутність кредитоспроможності;
- розглянути систему показників оцінки ефективності управління кредитоспроможністю підприємства;
- дослідити методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємств;
- провести загальну характеристику підприємства;
- проаналізувати фінансовий стан підприємства за показниками балансу;
- дослідити тенденції розвитку та оцінка управління кредитоспроможністю підприємства;
- визначити напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «МАЛБІ ФУДС»;
- розглянути шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю підприємства;
- розробити рекомендації щодо покращення використання кредитних ресурсів підприємства.

Об'єктом дослідження є теоретичні та практичні особливості процесу управління кредитоспроможністю ТОВ «Малбі фудс».

Предметом дослідження є система управління кредитоспроможністю ТОВ «МАЛБІ ФУДС».

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались різні методи. Серед них загальнонаукові методи аналізу і синтезу, теоретичного узагальнення, порівняння, класифікація, а також метод статистичного та графічного аналізу, за допомогою яких проведено аналіз фінансового стану та кредитоспроможністю підприємства ТОВ «Малбі фудс».

Інформаційна база дослідження. У процесі написання роботи були використані матеріали досвідчених фахівців у галузі менеджменту, які були опубліковані у періодичних виданнях, монографіях, підручниках та електронних ресурсах. Також були враховані наукові праці вітчизняних та іноземних економістів і практиків у галузі управління кредитоспроможністю підприємства. Для аналізу була використана фінансова звітність ТОВ «Малбі фудс».

Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що основні положення дослідження можуть бути використані при формуванні й здійсненні управління кредитоспроможністю українськими підприємствами. Запропоновані заходи та рекомендації спрямовані на покращення рівня кредитоспроможності ТОВ «Малбі фудс».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Робота містить 74 сторінки, 16 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел налічує 59 джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність кредитоспроможності

Ефективна система банківських операцій із широкою клієнтурою може і має сприяти мобілізації внутрішніх заощаджень. Особливого значення набуває у зв'язку з цим гнучке банківське обслуговування, здатне реагувати на потреби економіки, що змінюється.

Кредитування корпоративної клієнтурі банків розвивається дуже швидкими темпами, перед банківським сектором постає низка проблем. Найважливіша з них – запобігти невиправданим кредитним вкладенням, забезпечити своєчасне та повне повернення позик, знизити ризик не платежу.

Вирішенням цієї проблеми є якісна та ефективна оцінка кредитоспроможності клієнта. Однак кредитна діяльність російських банків відзначається відсутністю у більшості з них відпрацьованої організації та методики оцінки кредитоспроможності клієнтів. Дослідження у сфері оцінки кредитоспроможності дозволять формалізувати методику її оцінки банками, знизити кредитний ризик й у результаті поліпшити якість кредитного портфеля [30].

У сучасних економічних умовах під кредитоспроможністю необхідно розуміти такий фінансово-господарський стан суб'єкта економіки, що надає впевненість у ефективності використання позикового капіталу, здатність та готовність позичальника повернути кредит згідно з договірними умовами.

Рівень кредитоспроможності клієнта говорить про рівень індивідуального (приватного) ризику кредитної установи, яка пов'язаний із виданням певної позички певному позичальнику.

Оцінка кредитоспроможності підприємства у сучасній банківській практиці здійснюється на основі як внутрішньої, так і зовнішньої інформації.

Первинну оцінку кредитоспроможності виробляють з урахуванням проведення аналізу балансу компанії, аналіз якої надає можливість зробити висновок щодо того, яким майном має в своєму розпорядженні організація, якого розміру кредит вона зможе з легкістю повернути.

Окрім бухгалтерського балансу з метою визначення рівня кредитоспроможності використовують відомості з аналітичного обліку, статистики, анкетні відомості компанії, а також із спеціальних організацій, що дають уявлення не лише з приводу розвитку діяльності компанії, а також її характеристики як позичальника (величина та обсяг кредитів, своєчасність їх погашення, забезпечення цільового використання позикового капіталу).

Аналіз кредитоспроможності має надавати достовірні результати про фінансовий стан та стійкість розвитку потенційного позичальника. При цьому недостовірності інформації про кредитоспроможності підприємства можуть сприяти різні об'єктивні та суб'єктивні фактори. Об'єктивними факторами, які необхідно враховувати при розрахунку кредитоспроможності.

Поняття «кредитоспроможність» ще у XVIII ст. було поширене у працях відомих науковців А. Сміта, Н.Х. Бунге, В.П. Косинського та ін. Так, наприклад, Н.Х. Бунге в роботі «Теорія кредиту» (1852 р.) підкреслював зв'язок кредитоспроможності з нерухомістю капіталу та вважав що це і є гарантія повернення боргу вкладних коштів у нерухомість. Звісно, навіть раніше важливою була здатність позичальників укладати кредитні угоди, але підходи до такої оцінки були несистематичними і розрізненими [11].

З того часу питання про кредитоспроможність стали надзвичайно актуальними та широко розглядаються в працях економістів. Поняття «кредитоспроможність клієнта» на початкових етапах розвивалося по-різному:

- З точки зору позичальника – це його здатність укладати кредитні угоди та вчасно повертати позичені кошти;
- З точки зору банку – правильне визначення обсягу припустимого кредиту.

Основними зацікавленими сторонами оцінки кредитоспроможності є кредитори та позичальники. Кредитор (комерційний банк, інвестиційний фонд, кредитна компанія, інша державна або кредитна установа) проводить аналіз кредитоспроможності з метою визначення реальної можливості надання кредиту позичальнику та визначає ймовірність вчасного повернення такого кредиту. Від якісної оцінки кредитоспроможності позичальників залежить ефективність використання банківських ресурсів, здатність повертати депозити вкладникам та іншим кредиторам. Чим кращим є рівень кредитоспроможності позичальника, там вища ймовірність отримання кредиту від кредитора. І навпаки, якщо рівень кредитоспроможності позичальника низький, то кредитор не візьме такий ризик та відмовиться надавати кредит.

Позичальник (переважно юридична особа), в особі її керівників, власників, попередніх кредиторів проводить аналіз кредитоспроможності з метою визначення реальної можливості отримання кредитів та визначають ймовірність одержави кредит від комерційного банку, інвестиційного фонду, кредитної компанії, іншої державної або кредитної установи. Позичальник зацікавлений у високому рівні кредитоспроможності, тому вища ймовірність отримання кредиту у разі дефіциту власних коштів для фінансування поточних потреб (придбання запасів, матеріалів, напівфабрикатів, виплата заробітної плати, податків, відсотків за кредити) чи фінансування інвестиційних потреб (придбання основних засобів, капітальне будівництво, довгострокові фінансові інвестиції тощо). І навпаки, якщо рівень кредитоспроможності позичальника низький, то позичальник не отримає кредит та змушене буде припинити свою діяльність, втратить свій бізнес [30].

Відповідно до сучасних поглядів, щодо питання кредитоспроможності клієнта, існує безліч трактувань цієї категорії, що свідчить про еволюцію цього поняття залежно від ступеня розвиненості економіки країни та середовища функціонування кредитних установ.

У умовах НЕПу, економісти враховували в понятті «кредитоспроможність» готовність до проведення кредитної операції та можливість своєчасного повернення отриманої позики. Проте, під час кредитної реформи у період 1930-1932 років економічні відносини в країні відчутно змінилися, і поняття «кредитоспроможність» практично втрачає свою актуальність. Це сталося внаслідок введення адміністративно-планової економіки, з централізованим виділенням підприємству необхідних матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Втрата прямого зв'язку між формуванням фінансових ресурсів підприємства та їх розподілом та використанням є однією з причин, яка призвела до втрати зацікавленості підприємства як виробника товарів у конкретних результатів його фінансово-господарської діяльності. З'явилася тенденція задоволення власних потреб за рахунок держави або інших підприємств. Починаючи з середини 1980-х років, коли розпочалася перебудова господарського механізму та перехід до ринкових методів господарювання, стало необхідним вносити зміни в кредитну систему країни.

У сучасних умовах ринкових відносин кредитоспроможність підприємств виявляє важливий вплив на кредитні відносини між банками та суб'єктами господарювання [11].

Згідно із визначеннями, що пропонує фінансовий словник, кредитоспроможність можна охарактеризувати, як:

1) можливість отримання кредиту та його вчасне повернення визначаються наявністю передумов, які свідчать про спроможність позичальника виконати зобов'язання. Це включає в себе акуратність у розрахунках за попередніми кредитами, поточний фінансовий стан та його перспективи, а також здатність мобілізувати кошти з різних джерел у разі необхідності. Оцінка кредитоспроможності підприємства базується на показниках ліквідності його балансу чи окремих видів активів;

2) це комплекс передумов, який визначає здатність країни ефективно та вчасно виконувати платежі за обслуговування державного боргу та його повне

погашення. Рівень кредитоспроможності має вирішальне значення для залучення урядом та окремими суб'єктами господарювання позик, а також впливає на загальну інвестиційну привабливість країни [22, с. 244].

Також існує й інші визначення. Так доречно всіх їх згрупувати й відобразити у табличній формі (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення поняття «кредитоспроможність»

Автори	Визначення поняття
Л.О. Примостка [5]	«Кредитоспроможність – здатність юридичної чи фізичної особи повністю і в зазначені терміни виконати всі умови кредитної угоди»
Н.І Версаль, Т.В Дорошенко [7]	«Кредитоспроможність – це здатність позичальника в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями».
О.В Васюренко [5]	«Кредитоспроможність – це наявність у позичальника / контрагента банку передумов для отримання кредиту та його здатність повернути кредит і відсотки за ним у повному обсязі та в обумовлені договором строки».
В.Д. Лагутіна [31]	«Кредитоспроможність позичальника – це його здатність повністю і своєчасно розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями».
О.В. Дзюблюк [16]	«Кредитоспроможність визначається як здатність позичальника виконати всі зобов'язання з позиковою угодою повністю та у визначений термін, використовуючи виключно грошові кошти».
В.В. Галасюк [10, с. 55]	«Кредитоспроможність – це спроможність позичальника за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності».
С.В. Мочерного [36]	«Кредитоспроможність розглядається як нормальний стан фінансових ресурсів економічних суб'єктів, який дає змогу отримувати та своєчасно повертати позики».

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [5, 7, 31, 16, 10, 36]

Для оцінки кредитоспроможності у міжнародній практиці застосовують різноманітні методиками. Серед найпоширеніших є аналіз характеру позичальника, оцінка його фінансової спроможності, аналіз капіталу (його розміру, структури та інші аспекти) та форм забезпечення, а також урахування умов, що визначають загальну ринкову ситуацію [6].

Результати аналізу фахової літератури вказують на відсутність загальноприйнятого підходу до визначення сутності терміну "кредитоспроможність" у сучасному контексті. Вивчено, що еволюція цього поняття обумовлена впливом економічного середовища, в якому діють фінансово-кредитні установи, і тісно пов'язана з культурою кредитування в конкретній країні.

Аналіз кредитоспроможності підприємства дозволяє не лише визначити ефективність використання його фінансових ресурсів, але і створює основу для об'єктивної оцінки, що сприяє залученню фінансових ресурсів у необхідному обсязі та за вигідних умов для економічного розвитку підприємства [8].

Більшість вчених вважає, що ключовим показником кредитоспроможності є здатність позичальника вчасно і в повному обсязі виплатити свої боргові зобов'язання. Ці висловлення є обґрунтованими, оскільки вони вказують на важливість повернення кредиту, виплати відсотків та виконання інших фінансових зобов'язань позичальником.

При цьому, найбільш комплексне визначення кредитоспроможності позичальника (суб'єкта господарювання) надане у Положенні про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затверджене постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23 [44]. Згідно з даним Положенням кредитоспроможність визначається як «наявність у позичальника (контрагента) банку передумов для отримання кредиту та його здатність повернути кредит і відсотки за ним у повному обсязі та в обумовлені договором строки» [4].

Таке визначення є найбільш обґрунтованим та змістовно повнозначним в рамках даного підходу та найкраще відображає сутність поняття «кредитоспроможність». Його застосування має не лише важливе теоретичне, але й практичне значення, оскільки визначає спрямованість і зміст процесу оцінки кредитоспроможності позичальника, а, отже, і його результати [53].

Відзначимо, що тлумачення кредитоспроможності підприємства має комплексний характер, що відображено на рис. 1.1.

Рис. 1.1 Комплексний підхід до сутності категорії «кредитоспроможність підприємства»

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [43]

Показники фінансового стану підприємства є основними індикаторами при прийнятті рішень щодо надання кредиту. Розраховані на базі даних фінансової звітності підприємства фінансові коефіцієнти вказують на спроможність або неспроможність потенційного позичальника виконувати свої поточні фінансові зобов'язання. В свою чергу, прогнозування цих показників дозволяє визначити, чи буде підприємство мати таку спроможність протягом майбутнього періоду, який дорівнює терміну, передбаченому кредитною угодою.

Таким чином, було розглянуто різні точки зору, щодо визначення економічної сутності кредитоспроможності. Основними зацікавленими

сторонами оцінки кредитоспроможності є кредитори та позичальники. Як правило, у ролі кредитора виступає комерційний банк, інвестиційний фонд, кредитна компанія, інша державна або кредитна установа. Щодо позичальника, то це є переважно юридична особа, інтереси якої представляє керівник, власник, тощо. Щодо поняття «кредитоспроможність», то більш доречно розглядати його як комплексне поняття. Узагальнивши різні погляди, можна виокремити, що кредитоспроможність – це спроможність позичальника у визначений термін та у встановленому обсязі розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності.

1.2 Система показників оцінки ефективності управління кредитоспроможністю підприємства

У ході виконання функції планування визначається необхідність залучення позикового капіталу та оцінюються показники кредитоспроможності підприємства. Функція регулювання відповідає за коригування різноманітних параметрів кредитоспроможності. Контрольна функція взаємодіє з процесом моніторингу за виконанням поставлених завдань та порівнянням отриманих результатів із передбачуваними. Нині для управління кредитоспроможністю підприємства, переважно, використовуються наступні джерела інформації:

- дані фінансової звітності підприємства; аналіз ринку та середньо галузевих показників;
- фінансовий план підприємства (прогноз операційної діяльності, інвестиційний план, прогноз фінансової діяльності);
- дані про фактичне виконання плану;
- деталізація доходів та витрат (у розрізі змінних та постійних), калькуляція собівартості;
- деталізація дебіторської та кредиторської заборгованостей, фінансових зобов'язань;

– опис ринкової стратегії підприємства тощо.

Існує декілька факторів, що знижують якість цієї інформації:

1) фінансова звітність складається на визначену дату (не відображає повністю процесів, які відбуваються за період між датами її складання);

2) у процесі підготовки звітності може застосовуватися «техніка декорації вітрин» (можуть виконуватися фінансові операції, які на короткий термін штучно поліпшують стан підприємства для того, щоб це знайшло відображення у звітах);

3) для одержання об'єктивних результатів слід розглядати значну кількість фінансових звітів за ряд періодів (виявляти динаміку змін показників, яка демонструє тенденції розвитку підприємства, хоча такий розгляд не завжди можна здійснити через брак даних, неможливість зіставлення результатів, а також нестабільність економічних умов, коли результати діагностики некоректно екстраполювати на майбутні періоди);

4) у фінансовій звітності констатуються факти, які вже здійснилися (погіршення фінансового стану підприємства знайде відображення у балансі вже після того, як це відбулося)

У зв'язку з цим, процеси впровадження інформаційних та комунікаційних технологій зумовлюють як глобальні радикальні зміни у суспільстві та економіці [35, с. 120], так і у сфері управління виробництвом [34, с. 80], значно підвищують швидкість обробки інформації та даних, впливають на управління, організації робіт на базі підприємства, урахування матеріальних та нематеріальних активів, здійснення платежів тощо.

У вітчизняній практиці ефективне проведення кількісної оцінки кредитоспроможності пов'язане з використанням відомих методів та інструментів: горизонтального й вертикального аналізу, аналізу фінансових коефіцієнтів на основі аналізу фінансової стійкості, рентабельності, грошових потоків та аналізу ділового ризику. Кожний з методів та інструментів не позбавлений певних недоліків, тому їх рекомендується використовувати в

сукупності й доповнювати оглядом аналогічних показників по групі рівних підприємств чи їх середньогалузевими значеннями.

В межах підтримки оптимального рівня кредитоспроможності підприємства вирішуються і регулюються ключові завдання, такі як визначення та контроль коефіцієнтів та показників його фінансового стану. Однією з проміжних задач є забезпечення необхідного рівня ліквідності. Відповідно до визначень «Положення про порядок формування та використання резерву для компенсації можливих втрат за кредитними операціями банків», банки обов'язково розраховують коефіцієнти миттєвої, поточної та загальної ліквідності підприємства під час аналізу його платоспроможності.

Визначення кредитоспроможності підприємства в значній мірі залежить від рівня різноманітності джерел постачання виробничих ресурсів та ступеня залежності від постачальників, які не можуть бути ефективно замінені.

Забезпечення будь-якого з компонентів товару від одного постачальника або налагодження ненадійних відносин з такими контрагентами може стати загрозою для виробничої діяльності підприємства та, відповідно, його здатності вчасно розраховуватися за своїми фінансовими зобов'язаннями.

Аналіз кредитоспроможності підприємства включає якісну оцінку, що пов'язана з ефективністю управління та його ринковою позицією. Цей процес враховує конкурентоспроможність продукції, попит на ринку, а також аспекти взаємодії з постійними постачальниками та покупцями. Ключовими факторами є професійний досвід керівництва, їхні бізнес-зв'язки та репутація, освіта та технічні знання в галузі, а також аналіз частоти змін у керівництві, причин та наслідків цих змін.

Отже, важливо розуміти, що кредитоспроможність підприємства – це не абсолютне значення, а скоріше відносна величина, яка відображає відношення між умовами кредитування та здатністю підприємства генерувати грошові потоки.

Ключовим аспектом при оцінці кредитоспроможності підприємства є розрахунок рейтингового показника та його порівняння з іншими учасниками відповідної галузі. Оцінка полягає у визначенні класу позичальників, до якого може бути віднесене підприємство. Однак у зв'язку з відсутністю уніфікованої бази даних для середньогалузевих, мінімальних і оптимальних показників в даній галузі, дійсна оцінка кредитоспроможності підприємства ускладнюється.

Відтак необхідним є створення галузевої інформаційної бази, до якої заносилися б значення показників кредитоспроможності підприємств з метою вироблення їхніх оптимальних величин по галузі [19].

Так провівши аналіз можна розглянути основні підходи, щодо оцінювання кредитоспроможності підприємства: Підходи до аналізу кредитоспроможності підприємств можна класифікувати за розробником (державою походження) на три групи:

1) підходи, що базуються на іноземному досвіді та застосовуються іноземними банками, іноземними інвесторами, при аналізу кредитоспроможності з метою одержання кредиту від іноземного кредитора тощо. Світові системи аналізу кредитоспроможності позичальника та їх особливістю є те, «що ;

2) підходи, що базуються на наукових працях вчених, але не завжди використовуються на практиці під час кредитування та аналізу кредитоспроможності. Протягом останніх років розроблено декілька методик аналізу кредитоспроможності:

– аналіз кредитоспроможності на основі коефіцієнта заборгованості, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт фінансування, рентабельність власного капіталу, активів, продажів, кредитного плеча, коефіцієнта фінансової незалежності, внутрішньої платіжної дисципліни, тривалості ділових відносин,

– аналіз кредитоспроможності на основі за допомогою дискримінантного аналізу (Е. Альтмана, У. Бівера, Р. Ліса, М. Спрінгейта, О.О. Терещенка);

- аналіз кредитоспроможності із застосуванням теорії нечітких множин на основі шести груп показників;
- аналіз кредитоспроможності за допомогою методів інтелектуального аналізу даних;
- аналіз кредитоспроможності за показниками платоспроможності та фінансової стійкості або методами інтелектуального аналізу даних;
- аналіз кредитоспроможності за показниками, що включають:
 - 1) обсяг позички;
 - 2) сума застави, якою володіє позичальник;
 - 3) кількість років, проведених на теперішній роботі;
 - 4) кількість несхвальних звітів;
 - 5) кількість прострочених кредитних ліній;
 - 6) тривалість найдовшої кредитної лінії в місяцях;
 - 7) кількість нещодавніх кредитних ліній»;
- аналізу кредитоспроможності на основі методу нечіткої логіки на основі аналізу репутації позичальника, прибутковості, платоспроможності, чистого грошового потоку, забезпечення кредиту.

Недоліком таких методик є обмеженість застосування, оскільки такі методики не застосовуються на практиці через законодавче регулювання порядку аналізу кредитоспроможності підприємств з боку державних органів.

3) підходи, що базуються на нормативно-правових актах державних органів влади та застосовуються комерційними банками, інвесторами, державними органами і є обов'язковими до застосування тощо. Чинними в Україні є Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара» від 14.07.2016 р. № 616 зі змінами та доповненнями (далі – Наказ

Мінфіну України від 14.07.2016 р. № 616) та Постанова Національного банку України «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 р. № 351 зі змінами та доповненнями (далі – Постанова НБУ від 30.06.2016 р. №351).

Наказ Мінфіну України від 14.07.2016 р. № 616 регламентує порядок оцінки кредитоспроможності підприємства, яке має намір отримати кредит від міжнародних фінансових організацій, а також Кредитною установою для відбудови, яка діє на підставі повноважень від Уряду Федеративної Республіки Німеччина. Кредитоспроможність за Наказом Мінфіну України від 14.07.2016 р. № 616 [38] оцінюється за допомогою інтегрального показника фінансового стану окремо для малих підприємств і окремо для середніх і великих підприємств. Під час оцінки кредитоспроможності підприємства враховується галузева належність підприємства за основним видом діяльності, для цього складено дев'ять дискримінаційних моделей. Для підприємств харчової промисловості використовують модель 2.

Аналізуючи різні підходи встановлено, що українських банках використовується різноманітний набір підходів і методів для оцінки кредитоспроможності та визначення рейтингу позичальника, що ґрунтуються на аналізі якісних і кількісних показників. Серед них такі методи оцінки кредитоспроможності позичальника, як: метод розрахунку фінансових коефіцієнтів; метод аналізу грошових потоків; метод аналізу ділового ризику; прогнозні методи оцінки кредитоспроможності (модель Бівера), спрощені методи оцінки кредитоспроможності (зокрема модель CART), рейтингові (бальні) моделі оцінки кредитоспроможності, комплексні моделі оцінки кредитоспроможності із застосуванням експертних методів («правило шести С», CAMPARI, PARTS, PARSER, Система 4FC, MEMO RISK, дискримінантні факторні моделі, кредитний скоринг.

Так, доречно виділити п'ять основних етапів у процесі оцінки кредитоспроможності потенційного позичальника.

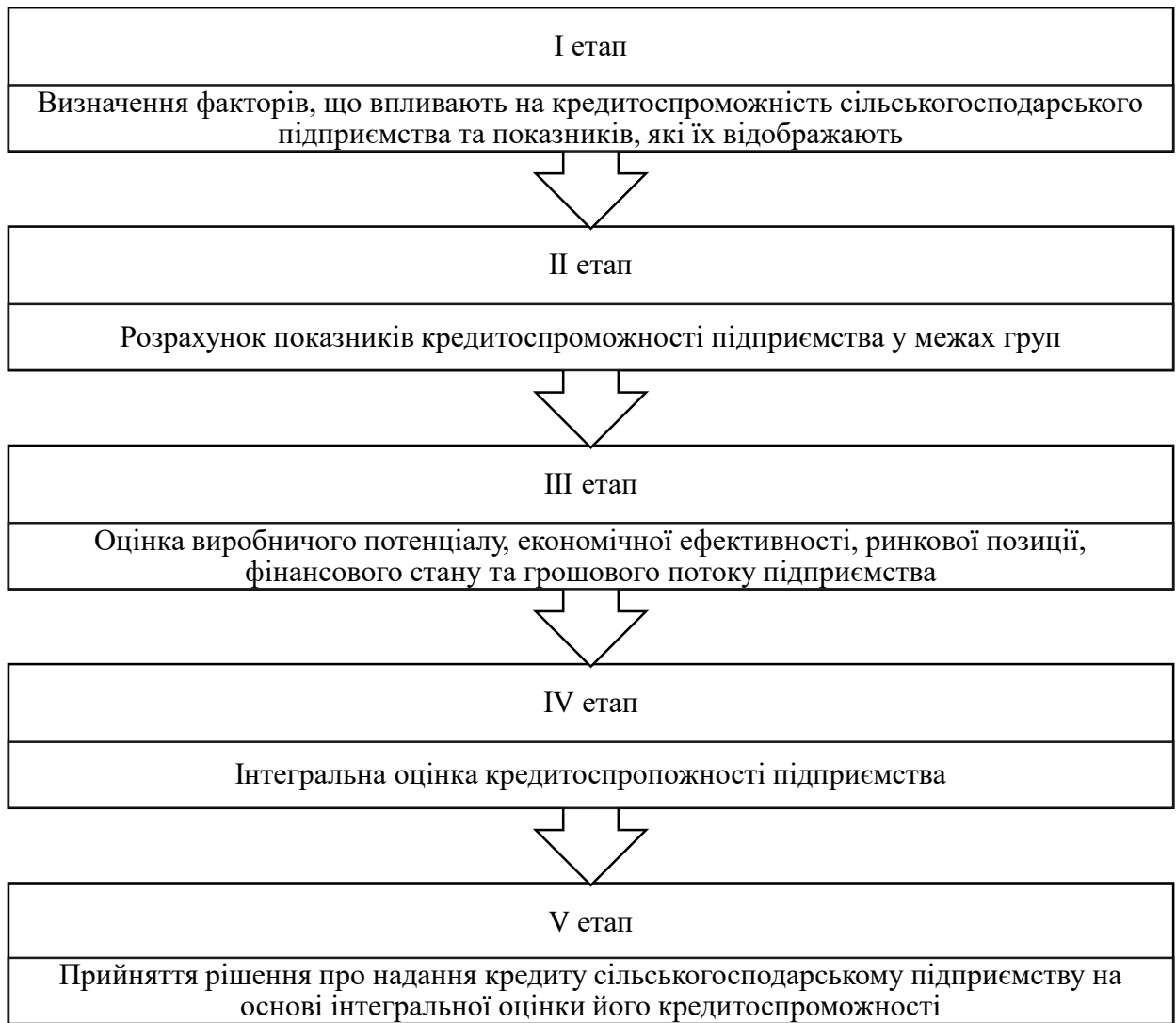

Рис. 1.2 Етапи оцінки кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [17, с. 290]

Також доречно використовувати оцінку якісного стану підприємства, що безумовно також відіграє важливу роль. (Додаток А)

Щодо використання оцінки якісного стану підприємства, то він безумовно також відіграє важливу роль (Додаток Б). Після оцінки кожного параметру необхідно підсумувати отримані результати та визначити загальну суму балів, на основі якої встановлюється відповідний клас кредитоспроможності. Шкала оцінювання та визначення класу

кредитоспроможності, а також можливість отримати банківський кредит наведено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Трактування рівня кредитоспроможності підприємства відповідно до оцінки якісних показників

Інтервал значення результатів	Клас кредитоспроможності підприємства	Характеристика	Потенційний висновок банку щодо надання кредиту
55-32 балів	I	Високий рівень кредитоспроможності	Надати кредит
31 – 28 балів	II	Достатній рівень кредитоспроможності	Надати кредит
26 – 23 балів	III	Задовільний рівень кредитоспроможності	Надати кредит за умови наявності застави
23 – 10 балів	IV	Незадовільний рівень кредитоспроможності	Не надавати кредит
0 – 9 балів	V	Некредитоспроможний	Не надавати кредит

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [41]

Отже, було проаналізовано систему показників оцінки ефективності управління кредитоспроможністю підприємства. Встановлено, що існують різні підходи, так їх було погруповано відповідно до особливостей. Також було виділено п'ять основних етапів у процесі оцінки кредитоспроможності потенційного позичальника. Крім цього, було виокремлено особливості оцінки якісного стану підприємства.

1.3 Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємств

Існує ціла низка методик оцінювання кредитоспроможності підприємства, які можуть бути використані банками, фінансовими установами та іншими учасниками кредитного ринку для прийняття рішень про надання кредиту.

Оцінка кредитоспроможності позичальника дозволяє банкам уникнути кредитного ризику внаслідок несплати кредитів та оцінити можливості

позичальника щодо наявності потенціалу погашення кредиту та відсотків за його користування. Слід зазначити, що задля уникнення негативних наслідків банківська установа має оцінювати кредитоспроможність підприємства позичальника в декілька етапів:

- по-перше, на етапі визначення відповіді про надання кредиту, тобто до укладення кредитної угоди;
- по-друге, впродовж дії кредитного договору шляхом моніторингу процесу сплати тіла кредиту та відсотків.

Найпоширенішими методами оцінювання кредитоспроможності є такі:

- методи, які ґрунтуються на характеристиках фінансової метрики;
- метод дослідження грошових потоків;
- експертні та рейтингові методи;
- методи комплексного аналізу, а також використання дискримінантних моделей.

Застосування коефіцієнтного методу оцінки кредитоспроможності позичальників полягає у визначенні кількісних показників фінансового стану та порівняння їх із стандартними, рекомендованими чи середніми результатами. Основною перевагою цього методу є використання доступних даних фінансової звітності, а також простота розрахунків. До недоліків відносять те, що не існує єдиних критеріальних значень фінансових показників; відсутність алгоритмів врахування динамічних змін.

Метод оцінювання грошових потоків базується на показниках руху коштів підприємства за звітний період. Метод дозволяє оцінити можливості компанії використовувати власні кошти для покриття витрат і погашення боргів. Недоліком методу є те, що він не розкриває зв'язку між фінансовими результатами та зміною наявних грошових коштів.

Рейтингові методики розробляються з урахуванням кредитної політики конкретного банку та спрямована на вивчення кількісних та якісних показників діяльності підприємства. Однак значною проблемою такої

методики є еталонних показників для порівняння. Натомість уможливлено ситуацію відібрати коефіцієнти відповідно до визначених цілей аналізу.

Використання експертного методу доцільне для оцінки якісних характеристик та прогнозних показників кредитоспроможності підприємства.

При цьому слід врахувати суб'єктивне бачення кожного експерта та інтуїтивний вибір самих експертів.

Достовірність оцінки кредитоспроможності має важливе значення як для банківської установи, так і для підприємства. Ймовірність укладення кредитного договору базується на результатах дослідження та оцінювання

Моніторинг сучасних методів і підходів до оцінки кредитоспроможності підприємств, які широко використовуються в українській та міжнародній практиці, вказує на те, що всі вони мають свої плюси та мінуси (Додаток Б). Ці обставини, до певної міри, ускладнюють процес оцінки, оскільки присутні труднощі, пов'язані з кожним із застосовуваних підходів.

Щодо існуючих в Україні методик прийняття кредитних рішень, відсутній єдиний концептуальний підхід до створення таких методик оцінки позичальників. Наявні методики оцінки кредитоспроможності позичальників не достатньо обґрунтовані та часто зорієнтовані на вже сформовані традиції, що робить їх застосування менш ефективним у більшості випадків і може призводити навіть до неадекватних оцінок кредитоспроможності [17].

Провівши детальний аналіз було встановлено, що найбільш доречним для проведення аналізу є саме метод коефіцієнтного аналізу, що відбуватиметься з врахування рекомендацій Міністерства фінансів відповідно до Наказу Мінфіну України від 14.07.2016 р. № 616 [38].

Так доречно виокремити етапи проведення подальшого аналізу:

I етап – загальний аналіз діяльності підприємства. Даний аналіз включає в себе горизонтальний та вертикальний аналіз балансу, результатів діяльності підприємства, тобто доходів, витрат та прибутку (збитку), на основі чого робиться загальний висновок про діяльність підприємства.

II етап – оцінки якісних параметрів кредитоспроможності підприємства (Додаток А).

III етап – аналіз фінансових коефіцієнтів. Всі коефіцієнти можна поділити на декілька груп, а саме ліквідності, платоспроможності, рентабельності, ділової активності, майнового стану. Також доречно проаналізувати відповідність підприємства до золотого правила фінансування. На основі отриманих результатів також робиться висновок.

IV етап – відповідно до Наказу Мінфіну України від 14.07.2016 р. № 616 провести розрахунок коефіцієнта фінансового стану та встановити рівень.

V етап – діагностика підприємства щодо ймовірності банкрутства.

Завдяки отриманим результатам відповідно до даних п'ятих етапів можна зростити висновок, щодо рівня кредитоспроможності підприємства. На основі отриманих розрахунків можна рівень кредитоспроможності таким чином.

За кожен етап відбувається оцінка від 0 до 5 балів, де:

5 балів – компанія має найвищі показники та найвищі результати;

4 бали – показники досить посередні, проте є й високі (висе середнього);

3 бали – як негативні так і позитивні результати діяльності (середній рівень);

2 бали – компанія має проблеми, а результати розрахунків є нижче нормативних у більшій мірі (нижче середнього);

1 бал – низький рівень, що пов'язаний із значними проблемами, а також більшість показників не відповідають нормативам (низький рівень)

0 балів – незадовільний стан підприємство майже припинило діяльність.

Узагальнюючі значення наведені у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Узагальнене оцінювання кредитоспроможності підприємства

Загальний показник	Клас кредитоспроможності підприємства	Характеристика	Потенційний висновок банку щодо надання кредиту
25 – 21	I	Високий рівень кредитоспроможності	Надати кредит
15 – 20	II	Достатній рівень кредитоспроможності	Надати кредит
10 – 14	III	Задовільний рівень кредитоспроможності	Надати кредит за умови наявності застави
6-10	IV	Незадовільний рівень кредитоспроможності	Не надавати кредит
0-5	V	Некредитоспроможний	Не надавати кредит

Джерело: сформовано автором

Таким чином, було проаналізовано методичні підходи, за допомогою яких відбувається розрахунок кредитоспроможності підприємства. Було розроблено етапи, відповідно до яких буде проводитись подальший аналіз, щодо визначення кредитоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «МАЛБІ ФУДС»)

2.1. Загальна характеристика підприємства

Для діагностики було обрано підприємство ТОВ «Малбі фудс», яке спеціалізується на виготовленні шоколадних виробів. Дана сфера є важливою для України, перша за все через експортний потенціал. Український шоколад експортується до багатьох країн, що сприяє надходженню валютної виручки та зміцненню національної економіки. Основними ринками збуту є країни ЄС, СНД та Азії. Крім цього, виробництво шоколаду створює тисячі робочих місць на всіх етапах виробничого циклу – від вирощування сировини до кінцевого пакування продукції. Це сприяє зниженню рівня безробіття та поліпшенню соціально-економічної ситуації в країні. Також галузь потребує впровадження нових технологій та інновацій, що стимулює розвиток суміжних секторів економіки, таких як машинобудування, пакувальна промисловість та логістика.

Висока якість українського шоколаду сприяє його популярності на внутрішньому ринку, що стимулює внутрішнє споживання та розвиток малого і середнього бізнесу, пов'язаного з виробництвом та продажем шоколаду. Так, гравцями на світовому ринку можна назвати «Рошен», «АВК», «Міленіум», «Конті» (табл. 2.1) [59].

Таблиця 2.1

Місце кондитерських підприємств України в Топ-100 рейтингу
світових виробників

Виробник	Місце в рейтингу		
	2020	2021	2022
Рошен	27	29	28
АВК	65	X	X
Міленіум	74	73	75
Конті	80	89	93

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [59]

Так, одним із найпопулярніших є ТОВ «Малбі фудс», яке було зареєстроване 2004 р., протягом періоду своєї діяльності зарекомендувало себе як інноваційна компанія із високоякісною продукцією, широким асортиментом, стратегічними партнерствами, соціальною відповідальністю та клієнтоорієнтованістю. Коротка характеристика ТОВ «Малбі фудс» наведена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Характеристика підприємства

Назва	Дані
Повна назва підприємства	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ МАЛБІ ФУДС
Дата реєстрації	07.06.2004
Статутний капітал	3 270 550,00 грн.
КВЕД (основний)	10.82 Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробі
Власники	10,6 % – Дверіс Є.Б. 10,6% – Шарінов Є.П. 76,44% – MBI INVEST B.V. 2,36% – Петровська О.І.
Юридична адреса ЄДРПОУ	Дніпропетровська обл., місто Дніпро, вулиця Марії Кюрі 32998661

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Підприємство розпочало свою діяльність у 1998 році, коли через значний ріст попиту на високоякісні шоколадні вироби торговельно-промислової групи «Rainford» вирішила побудувати кондитерську фабрику, яка б відповідала європейським стандартам якості. Фабрику почали будувати в місті Дніпро, де знаходиться центральний офіс групи «Rainford». Восени 1999 року, за участю фахівців фірми «Bindler» і компанії «Малбі», що входить до складу «Rainford», завершили монтаж повністю автоматизованого виробничого цеху. Встановлене обладнання дозволяло виготовляти різноманітний асортимент шоколаду з різними наповнювачами, як дрібними (подрібнений горіх, кунжут), так і великими (родзинки, фундук, мигдаль), що було інноваційним для України. Пакувальне обладнання дозволяло

упаковувати шоколад як у звичайні паперові обгортки, так і в картонну упаковку.

У січні 1999 року з'явилася нова торгова марка «Millennium», яка залишається популярною донині. Дотримуючись передових традицій та унікальних рецептів, наша фабрика постійно розширює асортимент кондитерських виробів, щоб задовольнити бажання клієнтів насолоджуватися улюбленими шоколадом і цукерками разом із близькими. Наш бренд ґрунтується на двох основних цінностях – щирості та щедрості, які знайомі нам з дитинства.

На сьогодні, ТОВ «Малбі фудс» є виробником багатьох брендів шоколаду та цукерок: «Millennium», «Любимов», «Oskar Le Grand» та інші. Шоколад фабрики експортується до більш ніж 30 країн світу, включаючи США, Австралію, Китай, ОАЕ, країни Євросоюзу, Південно-Східну та Західну Азію. За даними досліджень, 85% населення України знайомі з продукцією фабрики. Бренд також є спонсором українських телевізійних шоу «Танці з зірками» та «Орел і решка» [40].

«Малбі фудс» пропонує широкий асортимент харчових продуктів, включаючи шоколад, цукерки, шоколадні пасти та інші. Різноманітність продукції дозволяє задовольнити потреби різних ринкових сегментів. Компанія активно співпрацює з ключовими гравцями у сфері постачання сировини та збуту готової продукції, що забезпечує стабільність і конкурентоспроможність на ринку. «Малбі фудс» завжди ставить потреби своїх клієнтів на перше місце, прагнучи повністю задовольнити їх завдяки високоякісній продукції та сервісу.

ТОВ «Малбі фудс» є динамічною компанією, що спеціалізується у харчовій промисловості. Вона заснована на високих стандартах якості та інноваційних підходах до виробництва харчових продуктів. Організаційна структура компанії, представлена у Додатку В, є лінійно-функціональною. Це комбінація лінійної та функціональної структур, де лінійні керівники приймають рішення, а функціональні підрозділи підтримують їх, розробляючи

різні варіанти рішень, заходів та планів. Всі повноваження зосереджені у лінійного керівника, який очолює відповідний колектив. Для вирішення конкретних питань та підготовки рішень, програм і планів, йому допомагає спеціальний апарат, що включає функціональні підрозділи.

Таким чином, було охарактеризоване ТОВ «Малбі фудс», яке обране для аналізу кредитоспроможності. Розглянуто особливості розвитку, продукції, що випускається підприємством та основну інформацію, щодо діяльності.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства за показниками балансу

Першим етапом аналізу є аналіз активів. Структура наведена у табл. 2.3

Таблиця 2.3

Структура активів ТОВ «Малбі фудс», 2021 – 2023 рр.

Активи	2021		2022		2023	
	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%
Нематеріальні активи:	12	0,00	14	0,00	17	0,00
Незавершені капітальні інвестиції	6540	0,39	689	0,04	25	0,00
Основні засоби:	338600	20,30	298308	16,93	271937	11,82
Усього за розділом I	345152	20,69	299011	16,97	271979	11,82
Запаси	409642	24,56	597293	33,90	620314	26,95
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	713496	42,77	485307	27,55	882852	38,36
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	45327	2,72	61425	3,49	137557	5,98
з бюджетом	30434	1,82	156	0,01	0	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	111117	6,66	221175	12,55	341761	14,85
Гроші та їх еквіваленти	3137	0,19	56591	3,21	12151	0,53
Інші оборотні активи	9869	0,59	40739	2,31	34883	1,52
Усього за розділом II	1323022	79,31	1462686	83,03	2029518	88,18
Баланс	1668174	100	1761697	100	2301497	100

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Так, протягом всього періоду оборотні активи значно переважали необоротні. У структурі оборотних активів найбільшу частку становили

дебіторська заборгованість та запаси. Проте, у 2022 році дебіторська заборгованість скоротилася. Щодо структури необоротних активів, то саме основні засоби мають найбільші розміри. Відображення структури активів ТОВ «М» наведено на рис. 2.1.

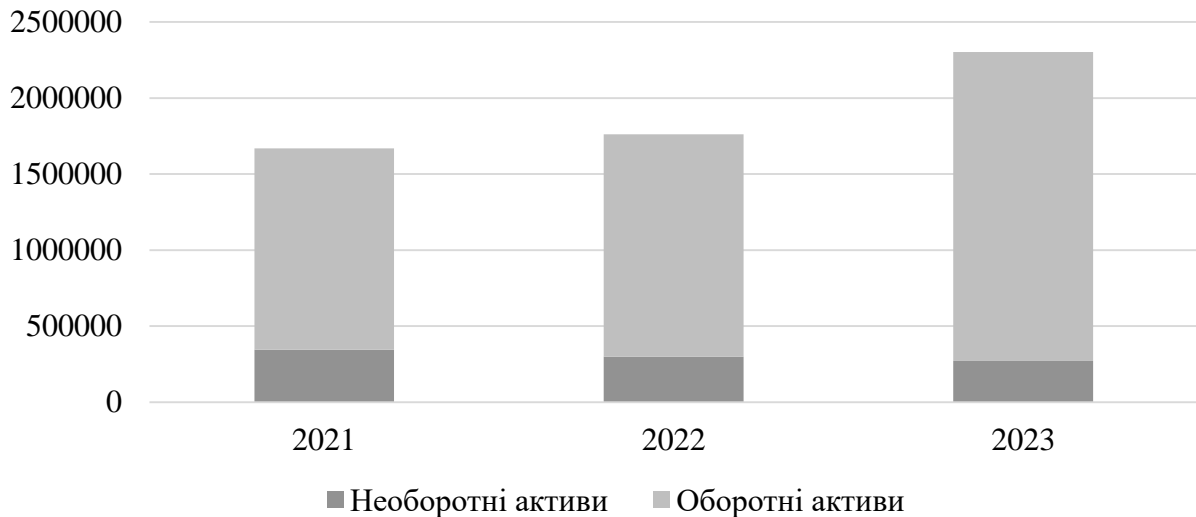

Рис. 2.1 Структура активів ТОВ «Малбі фудс», 2021 – 2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Також важливо проаналізувати зміни, що сталися про 2021 – 2023 рр., а саме розглянути відхилення (табл. 2.4)

Таблиця 2.4

Відхилення показників активів ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Активи	2021	2022	2023	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Нематеріальні активи:	12	14	17	5	41,67
Незавершені капітальні інвестиції	6540	689	25	-6515	-99,62
Основні засоби:	338600	298308	271937	-66663	-19,69
Усього за розділом I	345152	299011	271979	-73173	-21,20
Запаси	409642	597293	620314	210672	51,43
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	713496	485307	882852	169356	23,74
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	45327	61425	137557	92230	203,48
з бюджетом	30434	156		-30434	-100,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	111117	221175	341761	230644	207,57

Гроші та їх еквіваленти	3137	56591	12151	9014	287,34
Інші оборотні активи	9869	40739	34883	25014	253,46
Усього за розділом II	1323022	1462686	2029518	706496	53,40
Баланс	1668174	1761697	2301497	633323	37,97

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Найбільше зростання у 2023 році порівняно з 2021 р. були у дебіторської заборгованості (203,48%), іншої поточної дебіторської заборгованості (207,57%), грошові кошти та їх еквіваленти (287,34%) та інших оборотних активів (253,46%). Натомість, щодо зменшення значень, то його отримали незавершені капітальні інвестиції, на рівні 6515 тис. грн, основні засоби 66663 тис. грн. Щодо оборотних активів, то дебіторська заборгованість з бюджетом також скоротилася на 30434 тис. грн

Надалі варто розглянути структуру пасивів ТОВ «Малбі фудс» за 2021 – 2023 рр. (табл. 2.5)

Таблиця 2.5

Структура пасивів ТОВ «Малбі фудс», 2021 – 2023 рр.

Пасиви	2021		2022		2023	
	тис грн	%	тис грн	%	тис грн	%
Зареєстрований (пайовий) капітал	3271	0,20	3271	0,19	3271	0,14
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	142997	8,57	166726	9,46	203067	8,82
Усього за розділом I	146268	8,77	169997	9,65	206338	8,97
Довгострокові кредити банків	345000	20,68	336000	19,07	284321	12,35
Усього за розділом II	345000	20,68	336000	19,07	284321	12,35
Короткострокові кредити банків	60691	3,64	195233	11,08	322200	14,00
Кредиторська заборгованість:						
за товари, роботи, послуги	842839	50,52	740640	42,04	929538	40,39
за розрахунками з бюджетом	2184	0,13	3182	0,18	3893	0,17
за розрахунками зі страхування	573	0,03	764	0,04	701	0,03
за розрахунками з оплати праці	2111	0,13	2753	0,16	2532	0,11
за одержаними авансами	117971	7,07	63757	3,62	142289	6,18
Поточні забезпечення	1966	0,12	2624	0,15	2322	0,10
Інші поточні зобов'язання	148571	8,91	246747	14,01	407363	17,70
Усього за розділом III	1176906	70,55	1255700	71,28	1810838	78,68
Баланс	1668174	100	1761697	100	2301497	100,00

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Розглядаючи структуру розділів пасивів, варто відзначити, що у структурі власного капіталу зареєстрований капітал має мінімальне значення (менше 1% від загального розміру пасивів). Натомість нерозподілений прибуток становить 8-9% до 2022 р., а у 2023 р. відбулося різке зростання й частка становила 49,21%. Порівнюючи поточні та довгострокові зобов'язання, можна відзначити, що ТОВ «Малбі фудс» надає перевагу саме поточним. У їх структурі найбільшу частку займає кредиторська заборгованість. У довгострокових зобов'язаннях – довгострокові кредити банків. Доречно відобразити графічно отримані результати (рис. 2.2)

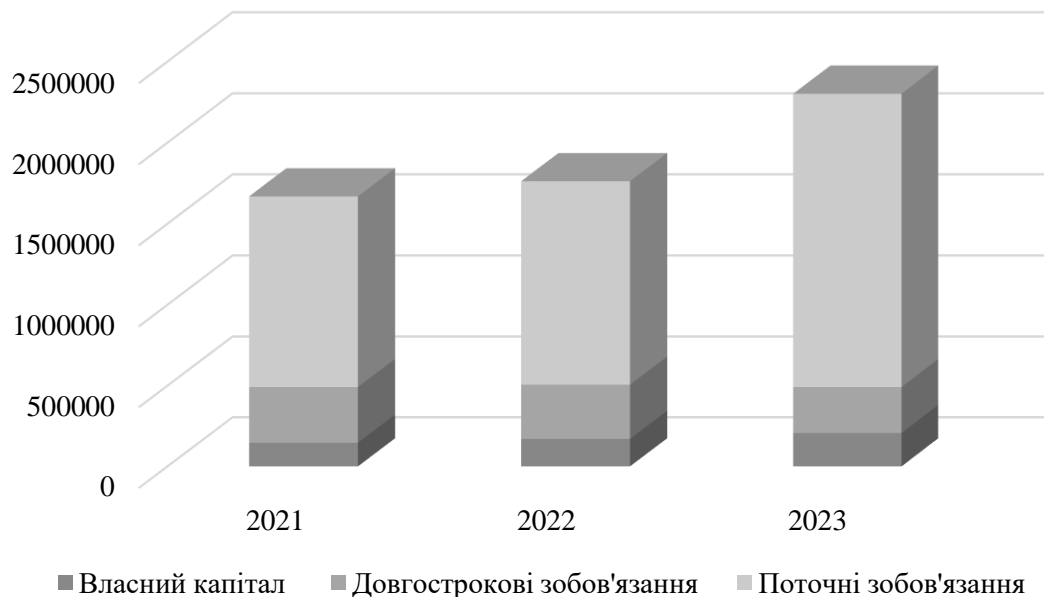

Рис. 2.2 Структура пасивів ТОВ «Малбі фудс», 2021 – 2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Таким чином, щорічно спостерігається тенденція до зростання. Загальна структура була майже незмінною. Щодо порівняння відхилення за статтями пасивів, то результати наведені у табл.2.6.

Таблиця 2.6

Відхилення показників активів ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Пасиви	2021	2022	2023	Відхилення	
				абсолютне	відносне,%
Зареєстрований (пайовий) капітал	3271	3271	3271	0,00	0,00

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	142997	166726	203067	60070,00	42,01
Усього за розділом І	146268	169997	206338	60070,00	41,07
Довгострокові кредити банків	345000	336000	284321	-60679,00	-17,59
Усього за розділом ІІ	345000	336000	284321	-60679,00	-17,59
Короткострокові кредити банків	60691	195233	322200	261509,00	430,89
за товари, роботи, послуги	842839	740640	929538	86699,00	10,29
за розрахунками з бюджетом	2184	3182	3893	1709,00	78,25
за розрахунками зі страхування	573	764	701	128,00	22,34
за розрахунками з оплати праці	2111	2753	2532	421,00	19,94
за одержаними авансами	117971	63757	142289	24318,00	20,61
Поточні забезпечення	1966	2624	2322	356,00	18,11
Інші поточні зобов'язання	148571	246747	407363	258792,00	174,19
Усього за розділом ІІІ	1176906	1255700	1810838	633932,00	53,86
Баланс	1668174	1761697	2301497	633323,00	37,97

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Так, у 2023 році відбулося зростання нерозподіленого прибутку на 42%, у порівнянні з 2021 р. поточні зобов'язання також мали тенденцію до зростання, натомість довгострокові зобов'язання скоротились, що є позитивним.

Крім цього варто проаналізувати загальний обсяг доходів та витрат підприємства (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Доходи та витрати ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Доходи	2021		2022		2023	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
Доходи						
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2241061	94,39	2640568	93,26	3957134	93,57
Інші операційні доходи	133263	5,61	188668	6,66	270669	6,40
Інші фінансові доходи	13	0,00	1729	0,06	997	0,02
Інші доходи		0	496	0,02	456	0,01
Всього доходів	2374337	100	2831461	100,00	4229256	100,00
Витрати						

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1943723	82,63	2148864	76,53	3284981	78,35
Інші операційні витрати	120145	5,11	324069	11,54	476547	11,37
Адміністративні витрати	26364	1,12	24889	0,89	32625	0,78
Витрати на збут	200791	8,54	238804	8,51	293357	7,00
Фінансові витрати	54743	2,33	62843	2,24	93499	2,23
Інші витрати	1383	0,06	2451	0,09	2851	0,07
Витрати (дохід) з податку на прибуток	5044	0,21	5812	0,21	9055	0,22
Всього витрат	2352193	100	2807732	100	4192915	100

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

У структурі доходів найбільшу частку склали доходи від реалізації товарів, щодо витрат, то їх найбільша частка – собівартість реалізованої продукції. Можна також порівняти розміри доходів та витратів за допомогою графіку (рис. 2.3).

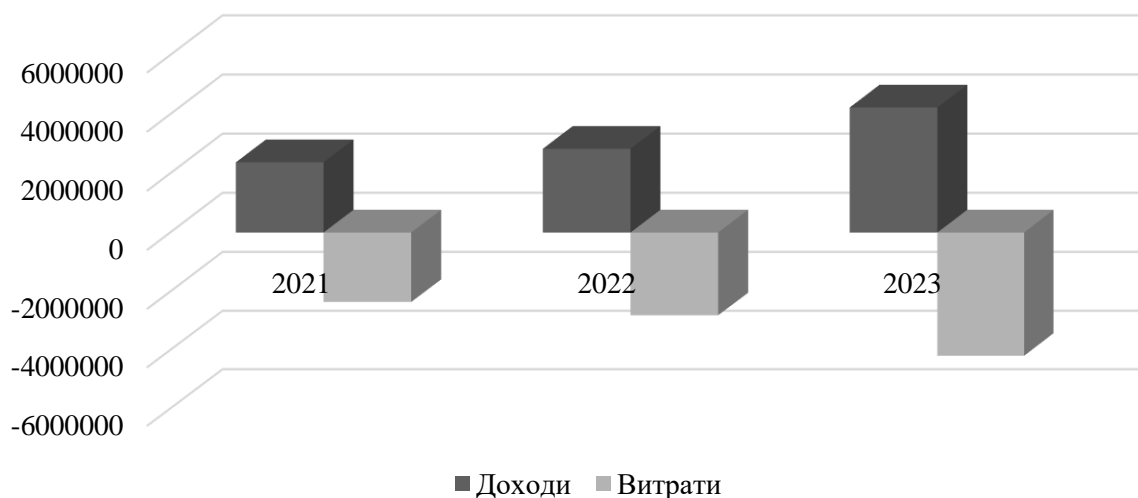

Рис. 2.3 Доходи та витрати ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Протягом всього періоду доходи переважали над витратами саме тому, був сформований прибуток, який щороку зростає (рис. 2.4)

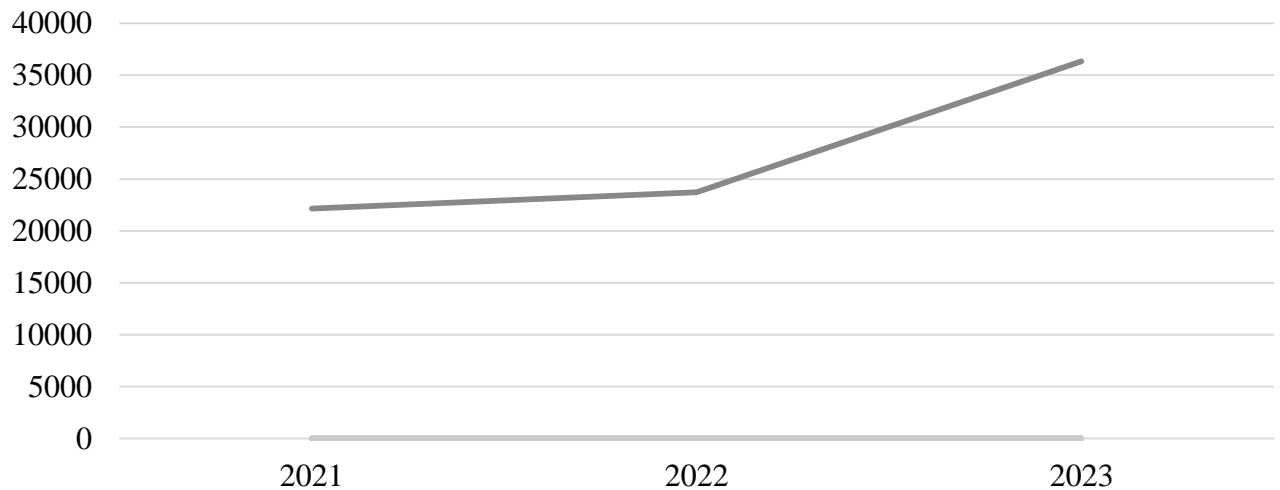

Рис. 2.4 Фінансовий результат (прибуток) ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Окрім цього, важливо також провести аналіз фінансових коефіцієнтів. Доречно всі коефіцієнти розділити на групи, а саме коефіцієнти ліквідності, платоспроможності, рентабельності, ділової активності, майнового стану (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Аналіз фінансових коефіцієнтів ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Показники	2021	2022	2023
Показники ліквідності			
Загальна ліквідність	1,42	1,40	1,27
Поточна ліквідність	0,78	0,69	0,78
Абсолютна ліквідність	0,003	0,05	0,01
Показники майнового стану			
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,28	0,38	0,46
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,72	0,62	0,54
Частка основних засобів в активах	0,20	0,17	0,12
Показники платоспроможності			
Коефіцієнт фінансової автономії	8,77	9,65	8,97
Коефіцієнт фінансування	10,40	9,36	10,15
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,00	1,22	1,06
Показники ділової активності			
Коефіцієнт оборотності активів	1,34	1,50	1,72
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	2,49	3,44	2,91

Тривалість обороту дебіторської заборгованості	144,63	104,71	123,92
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,32	3,26	3,67
Тривалість обороту кредиторської заборгованості	155,12	110,58	98,16
Коефіцієнт оборотності запасів	5,47	4,42	6,38
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	65,80	81,43	56,43
Показники рентабельності			
Коефіцієнт рентабельності активів	0,01	0,01	0,02
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,01	0,01	0,01
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,01	0,01	0,01
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,15	0,14	0,18

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Розглядаючи результати розрахунків коефіцієнтів, варто відзначити, що коефіцієнт загальної ліквідності відповідав нормативам протягом всього періоду, що говорить про те, що оборотні активи переважають поточні зобов'язання. Щодо поточної ліквідності, то вона також відповідає нормативним значенням, що вказує на задовільні розміри запасів на підприємстві. Проте, показник абсолютної ліквідності є досить низьким, що говорить про високі розміри дебіторської заборгованості та незначні розміри за статтею гроші та їх еквіваленти. Найвищий показник коефіцієнта був у 2022 році. Можна також відобразити отримані результати графічним способом (рис. 2.5).

Рис. 2.5 Показники ліквідності ТОВ «Малбі фудс» 2021 – 2023 рр.

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Щодо майнового стану, то за рахунок постійного зростання коефіцієнта зносу основних засобів, відбувається старіння обладнання та є потреба в його оновленні або модернізації. Група показників платоспроможності вказує на те, що ТОВ «Малбі фудс» має низький коефіцієнт автономії та надає перевагу позиковому капіталу, порівнюючи з власним. Показники ділової активності є задовільними. Показники рентабельності були невеликих розмірів, незважаючи на наявні прибутки протягом всього періоду.

Таким чином, було проаналізовано та встановлено, що ТОВ «Малбі фудс» протягом 2021 – 2023 рр. мав позитивну тенденцію, незважаючи на повномасштабне вторгнення на територію України, та виникнення різних ризиків, все ж ТОВ «Малбі фудс» вдалося зберегти та збільшити обсяги продажів. Деякі фінансові показники вказують на наявні проблеми, наприклад значний розмір дебіторської заборгованості, та поточних зобов'язань, поступове старіння обладнання та потреба у модернізації. Рівень рентабельності також був мінімальним. Надалі доречно більш детально оцінити кредитоспроможність підприємства та управління нею.

2.3. Тенденції розвитку та оцінка управління кредитоспроможністю підприємства

Оцінюючи кредитоспроможність підприємства, відповідно до методики (Додаток А), варто відзначити, що протягом всього періоду ТОВ «Малбі фудс» мав досить високі показники (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Клас кредитоспроможності

Показники	2021	2022	2023
Клас кредитоспроможності	I	I	I
Кількість балів	56	55	55

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Так, у 2021 році ситуація була найкращою, до 2023 р. дещо зменшилась загальна кількість набраних балів, проте, на клас кредитоспроможності це не вплинуло.

Наступний етап проведеного аналізу – розрахунок показника фінансового стану відповідно до Наказу Мінфіну України від 14.07.2016 р. № 616. Для підприємств, які здійснюють свою діяльність у сфері виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів запропонована така формула для розрахунку:

$$Z = 0,035 \times K_1 + 0,04 \times K_2 + 2,7 \times K_3 + 0,1 \times K_6 + 1,1 \times K_7 + 1,2 \times K_8 + 0,05 \times K_9 - 0,8 \quad (2.1)$$

Так, перш за все необхідно провести розрахунки для коефіцієнтів (табл.2.10)

Таблиця 2.10

Розрахунок коефіцієнтів

Показники	2021	2022	2023
K ₁ – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня)	1,42	1,40	1,27
K ₂ – проміжний коефіцієнт покриття	0,78	0,69	0,78
K ₃ – коефіцієнт фінансової незалежності	8,76	8,77	9,65
K ₆ – коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ)	0,04	0,04	0,04
K ₇ – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності за ЕВІТДА	0,05	0,05	0,04
K ₈ – коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	0,01	0,01	0,02
K ₉ – коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,70	1,88	1,96
Z	-0,55	-0,29	-0,31
Клас позичальника	3	3	3

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Відповідно до методики та отриманих результатів, підприємство відноситься до третього класу позичальників.

Останнім етапом у запропонованій методиці для оцінки є аналіз банкрутства, аналогічно до попереднього етапу також проводиться розрахунок відповідно до формули. Для діагностики було обрано модель Альтмана.

$$Z = 1,2 \times X_1 + 1,4 \times X_2 + 3,3 \times X_3 + 0,6 \times X_4 + 1 \times X_5 \quad (2.2)$$

Так, можна відобразити результати розрахунків коефіцієнтів у табличній формі (табл. 2.11)

Таблиця 2.11

Розрахунок коефіцієнтів

Показники	2021	2022	2023
$X_1 = \text{ВОК/А}$	0,09	0,12	0,10
$X_2 = \text{Нерозподілений прибуток / Загальна вартість активів}$	0,09	0,09	0,09
$X_3 = \text{ЕВІТ / загальна вартість активів}$	0,05	0,05	0,06
$X_4 = \text{ВК/ПК}$	0,12	0,14	0,11
$X_5 = \text{обсяг продажу (чистий дохід) / загальна вартість активів}$	1,34	1,50	1,72
Z	1,81	2,03	2,23

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Оскільки, отриманий показник є меншим від 2,7, тоді можна стверджувати, про досить високу ймовірність банкрутства (від 40% до 50%).

Так після проведення повного аналізу, доречно провести узагальнення та оцінити отримані результати (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Результати оцінки кредитоспроможності підприємства

ТОВ «Малбі фудс»

Характеристика	2021	2022	2023
Загальна кількість балів	17	15	14
Клас кредитоспроможності підприємства	II	II	III
Характеристика	Достатній рівень кредитоспроможності	Достатній рівень кредитоспроможності	Задовільний рівень кредитоспроможності
Потенційний висновок банку щодо надання кредиту	Надати кредит	Надати кредит	Надати кредит за умови наявності застави

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Таким чином, встановлено, що ТОВ «Малбі фудс» має досить посередній рівень кредитоспроможності. До 2023 року ситуація погіршувалась, так висновок щодо ймовірності отримання нового кредиту був – надати кредит за умови наявності застави. Також можна дослідити тенденцію зміни короткострокових та довгострокових кредитів, наданих підприємству.

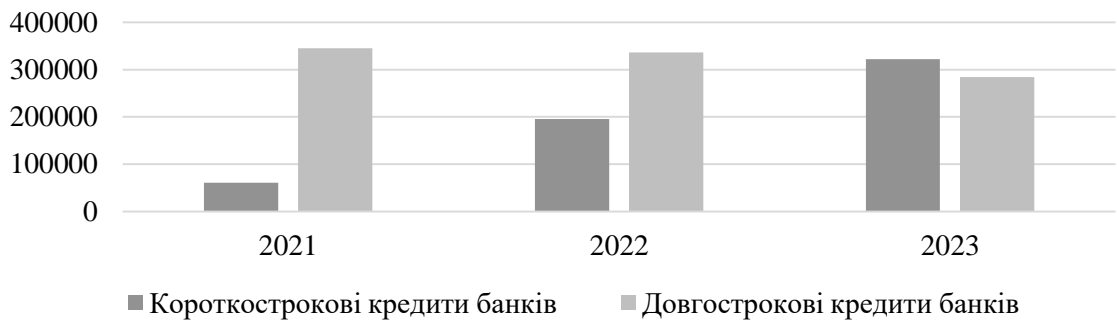

Рис. 2.6 Порівняння короткострокових та довгострокових кредитів банків наданих ТОВ «Малбі фудс»

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Протягом всього періоду простежується така тенденція – обсяги довгострокових кредитів поступово скорочуються, натомість короткострокові кредити зростають, за 3 роки майже у 6 разів. Це є негативною тенденцією.

Розглядаючи політику компанії, щодо управління кредитоспроможністю, варто відзначити ряд заходів і стратегій, спрямованих на підтримку і покращення фінансової стійкості підприємства. Основні аспекти управління кредитоспроможністю включають. Компанія намагається покращувати свій фінансовий стан, проводить постійний моніторинг своєї діяльності та діяльності конкурентів. ТОВ «Малбі фудс» розробила політику управління дебіторсько заборгованістю. За рахунок чого відбуваються визначення умов надання кредиту клієнтам, включаючи ліміти кредитування і терміни оплати. Відстеження стану дебіторської заборгованості, своєчасне виявлення проблемних боргів і заходи щодо їх погашення. Це допомагає підтримувати стабільний рівень доходу для ТОВ «Малбі фудс». З метою

управління кредитоспроможності встановлено надійних відносин з банками для отримання кредитних ресурсів на вигідних умовах.

Розглядаючи кредитоспроможність підприємства, можна відзначити, що важливий вплив чинить зовнішнє середовище. Тому доречно також, варто звернути увагу на SWOT-аналіз (рис. 2.7).

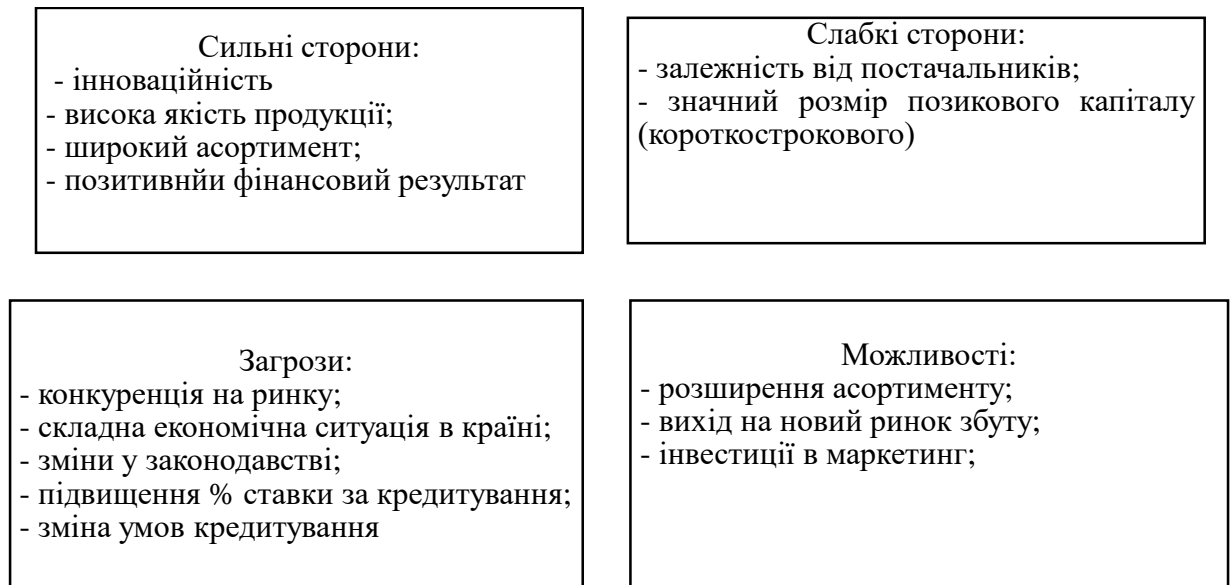

Рис. 2.7 SWOT-аналіз ТОВ «Малбі фудс»

Джерело: сформовано автором на основі матеріалів [55]

Таким чином, було проведено оцінку управління кредитоспроможністю ТОВ «МАЛБІ ФУДС». Після проведених розрахунків, було встановлено, що до 2023 р. підприємство мало 2й клас кредитоспроможності, відповідно до розрахованих балів, що відповідає достатньому рівню кредитоспроможності. Проте, у 2023 році ситуація дещо погіршилася й за результатами ТОВ «Малбі фудс» отримало 3 клас кредитоспроможності, що відповідає задовільному рівню та надання кредитів можливе за умови наявності застави. Тому враховуючи погіршення ситуації важливо розглянути ряд рекомендацій, щодо вдосконалення управління кредитоспроможністю ТОВ «Малбі фудс»

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ТОВ «МАЛБІ ФУДС»

3.1. Напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «МАЛБІ ФУДС»

У процесі проведеного дослідження було проведено оцінку кредитоспроможності ТОВ «Малбі фудс», на основі чого з'ясовано, що підприємство має певні проблеми. Для вирішення яких доречно розробити заходи. Так, безумовно на діяльність підприємства має вплив і зовнішні чинники, які неможливо врегулювати на рівні підприємства. Тож, серед внутрішніх проблемних моментів було виокремлено погіршення стану ліквідності, так рівень абсолютної ліквідності є мінімальним, що вказує на брак грошових коштів, натомість розміри дебіторської заборгованості є значними. У 2022 році ситуація із дебіторською заборгованістю дещо покращилася, проте все ж необхідно внести зміни щодо її управління, бо у 2023 році ситуація виявилась нестабільною. Про це також говорить показник тривалості обороту дебіторської заборгованості. Така ситуація є досить ризикованою, адже таким чином підприємство блокує власні кошти та потребує додаткових джерел фінансування. Також проблемним моментом є старіння обладнання. Безумовно поточна ситуація в країні, нестабільність перешкоджають цьому процесу. Проте все ж таки доречно провести певну модернізацію. Щодо структури капіталу підприємства, позиковий капітал має значну перевагу. ТОВ «Малбі фудс» використовує як довгострокові кредити так короткострокові. Зважаючи на те, що довгострокові кредити рекомендовані для погашення непоточних витрат, тому можна вважати, що мета їх використання була саме модернізація та оновлення обладнання, проте з часом кредит залишається не погашеним, тому варто вжити заходів для врегулювання даного питання. Щодо поточного кредитування, то такі кошти використовуються для фінансування поточної діяльності. Показники

рентабельності також мають малі значення, що говорить, незважаючи на наявність прибутку в компанії, все ж діяльність є низько ефективною. Зважаючи на все це варто розглянути основні напрями для підвищення кредитоспроможності підприємства.

При оцінюванні кредитоспроможності фінансові установи використовують різні підходи до оцінки клієнтів. Їх методи дозволяють оцінити різноманітні аспекти. Ці методи враховують загальний профіль клієнта, аналізують фінансовий стан, кредитну історію та наявність забезпечення, оцінюють якість застави та проводять аналіз ефективності угоди, яка підлягає кредитуванню тощо. Тому з метою підвищення кредитоспроможності варто зорієнтуватися саме на цих аспектах. Зважаючи на те, що підприємство має певні проблеми, які були виявлені при аналізі фінансового стану, тому у першу чергу важливо розробити заходи, які б забезпечували позитивні зміни фінансового стану підприємства.

Серед особливостей проведення аналізу кредитоспроможності здійснений комерційними банками можна виокремити наступне:

- Банки не тільки розраховують систему показників та застосовували власну шкалу оцінок для кожного класу;
- Позичальникам часто надають завищений клас, що свідчило про їхній незадовільний фінансовий стан;
- Класифікація одних і тих самих позичальників в різних банках виявлялася різною.

Тому важливо розглянути загальні напрями щодо діяльності саме ТОВ «Малбі фудс». Найбільш очевиднішим є необхідність збільшити доходи підприємства та скоротити витрати. Безумовно варто враховувати незмінну якість продукції, адже продукція користується попитом саме через якісний склад. Отже, серед напрямів підвищення доходів можна виокремити такі:

- переглянути цінову політику підприємства;

- зменшення періоду обороту дебіторської заборгованості, за рахунок перегляду стратегії взаємодії з клієнтами. Такі заходи мають збільшити обсяг грошей та їх еквівалентів та скоротити розміри дебіторської заборгованості.

- для збільшення доходу від реалізації необхідно провести аналіз та реорганізацію асортименту продукції, проводити SWOT-аналіз на регулярній основі.

- важливо переглянути стратегію збуту, що сприятиме розширенню каналів реалізації продукції.

- доречно розширити способи просування продукції, тощо.

Щодо витрат, то сюди можна віднести такі напрями:

- пошук нових постачальників сировини на підприємство;
- залучення спеціаліста для оптимізації витрат та збільшення автоматизації виробничих процесів;

- скорочення адміністративних витрат.

Крім даних заходів важливим також є врегулювання управління безпосередньо позиковим капіталом. Варто розробити заходи, щодо скорочення поточних позик та збільшення власного капіталу.

Таким чином, було розглянуто основні напрями подальшої роботи, щодо покращення управління кредитоспроможністю підприємства. Шляхом своєчасного розроблення та впровадження стратегічних заходів, спрямованих на підвищення кредитоспроможності, за рахунок покращення фінансового стану у довгостроковій перспективі, підприємство може значно збільшити свій потенціал, поліпшити свою платоспроможність та доходність. Ефективний аналіз та передбачення можливих негативних кризових ситуацій на підприємстві можливі лише за умови постійного надання управлінському персоналу інформації про поточний рівень результатів діяльності та готовність підприємства до майбутнього розвитку. Отримання такої

фінансово-аналітичної інформації базується у першу чергу, на результативному оцінюванні фінансового стану підприємства.

3.2. Шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю підприємства

Після розгляду напрямів діяльності, щодо удосконалення процесу управління кредитоспроможністю, доречно розглянути шляхи та заходи, щодо такого вдосконалення.

Для ТОВ «Маблі Фудс», існує декілька ключових шляхів удосконалення процесу управління кредитоспроможністю. Так, доречно виокремити:

- Аналіз та оцінка клієнтської бази, цільової аудиторії – такий аналіз дозволить краще розуміти своїх споживачів.
- Розвиток стратегічного партнерства – укладання довгострокових угод та партнерських відносин з надійними постачальниками сировини та ключовими клієнтами для забезпечення стабільності та прогнозованості виробничих процесів та обігу готової продукції.
- Вдосконалення власне політики кредитування – розроблення чітких правил та умов кредитування, включаючи визначення лімітів кредиту, строків погашення та процентних ставок, з урахуванням індивідуальних особливостей кожного клієнта, чітке дотримання даних вимог.
- Використання технологій і аналітики – застосування сучасних програмних засобів та аналітичних інструментів для автоматизації процесів управління кредитоспроможністю, збору та аналізу фінансової інформації про клієнтів.
- Підвищення кваліфікації персоналу – навчання та підвищення кваліфікації фінансового та управлінського персоналу з метою ефективного впровадження стратегій та інструментів управління кредитоспроможністю.

Тож щодо загальних напрямів вдосконалення роботи підприємством важливо у першу чергу вдосконалити політику управління дебіторською

заборгованістю. Розумним кроком буде адаптувати умови оплати передоплати та залучити відповідні служби для ефективного врегулювання заборгованості. Активне врегулювання дебіторських зобов'язань сприяє прискоренню оборотності коштів. Також можна встановити індивідуальні кредитні ліміти для кожного клієнта, базуючись на його заборгованості, запасах товарів та готовності до відвантаження продукції. При цьому важливо враховувати загальні взаємини з клієнтом та оцінювати його фінансову стабільність. Крім того, доцільно пов'язати оплату праці менеджерів з продажу з виконанням платежів від клієнтів та зробити їх відповідальними за актуалізацію інформації про статус клієнта.

Зважаючи на загальну тенденцію до дорожчання, а також очікуваний ріст цін на какао, тому важливо враховувати цей фактор та реагувати на зміни за рахунок збільшення ціни на продукцію.

Для залучення нових клієнтів та розширення ринку збуту продукції важливо розширяти асортимент новою продукцією. Розробка шоколадних виробів зі спеціальними смаками або інгредієнтами, які відповідають сучасним тенденціям та популярності на ринку, наприклад, шоколад з екзотичними фруктами або збільшенням вмісту органічних складників. Також зважаючи на загальну тенденцію до споживання «здорової їжі» можна створити продукцію із вмістом протеїну та зниженим вмістом цукру, або з використанням цукро замінників. Також виробництво шоколаду для людей з певними дієтологічними обмеженнями, такими як безглютенові вироби, або шоколад для веганів на основі альтернативних рослинних продуктів. Доречно дослідити закордонний досвід, досвід конкурентів у даному напрямку та проаналізувати потенціал. Створення ексклюзивних рецептів шоколадних виробів для спеціальних випадків або святкових подій, а також випуск подарункових наборів з різноманітними видами шоколаду до важливих свят, можуть також привернути додаткову увагу споживачів. Як приклад можна навести особливі шоколадні валентинки до Дня Святого Валентина,

шоколадні яйця на Великдень або шоколадні фігурки на Різдво, що зможуть привернути увагу клієнтів у відповідні періоди року.

Спеціальною пропозицією може стати розробка персоналізованих шоколадних продуктів та упаковок для корпоративних подарунків або рекламних заходів, що дозволить підприємству привернути увагу нових клієнтів та зберегти існуючих.

Важливим напрямом роботи є підвищення пізнаваності бренду, збільшення каналів збуду та підвищення просування продукції. У сучасному суспільстві досить поширеним є просування різної продукції за рахунок використання соціальних мереж. Серед них такі як Instagram, Youtube, Tik tok, Facebook тощо.

Для розвитку у даному напрямку важливим є створення візуального контенту. Доречним є найняти спеціаліста, який відповідатиме за регулярне публікування фотографії та відео шоколаду, процесу виробництва, а також рецепти та поради щодо його використання. Створення коротких відеороликів або анімації, що демонструють унікальні характеристики та переваги вашого шоколаду, є досить актуальним. Безумовно для кожної соціальної мережі має бути інші акценти та формати, проте створення унікального стилю та естетики, що буде відповідати бренду «Маблі Фудс», матиме позитивний результат.

Можна створити активну спільноту шанувальників шоколаду, яка буде спілкуватися та обмінюватися думками та враженнями про продукцію. Важливим є розміщення анкет, проведення опитування, щоб залучити аудиторію до діалогу для аналізу її вподобань та думки, щодо асортименту продукції.

Для розширення аудиторії важливо проводити конкурси, акції та розіграші призів серед своїх підписників у соціальних мережах.

Важливим напрямів просування та пізнаваності бренду є співпраця із блогерами, кулінарними експертами або іншими впливовими особистостями у сфері харчової індустрії для огляду та рекомендацій вашого шоколаду. Важливим є також підтримка активної присутності у соціальних мережах,

регулярне оновлення контенту та взаємодія з підписниками через коментарі та приватні повідомлення. Такі дії дозволять підтримувати інтерес аудиторії та покращувати зв'язок з клієнтами.

Щодо рекомендацій по зниженню витрат, то ключовими напрямками є скорочення собівартості продукції, по можливості, зважаючи на високу якість продукції. Звичайно, зважаючи на складну ситуацію в країні після повномасштабного вторгнення існують складнощі із експортно-імпортними процесами. Досить складно змінювати постачальників, проте все ж важливо розглянути різні варіанти та оцінити найбільш оптимальний.

Для забезпечення кредитоспроможності підприємства, або підвищення вже існуючого рівня, вирішальним стає ефективне управління капіталом, що вимагає виважених стратегій управління. Неналежне розуміння цієї проблематики може призвести до зниження ефективності управлінських рішень в сфері фінансів підприємства. Найважливішою задачею керівництва є визначення оптимального балансу між власним та залученим капіталом, який стає фундаментом для успішного функціонування суб'єкта підприємницької діяльності та досягнення позитивних результатів. Шляхом досягнення оптимального співвідношення між власним та залученим капіталом підприємство може досягти необхідного рівня рентабельності, забезпечити фінансову стабільність в процесі розвитку та досягти максимізації ринкової цінності.

Зважаючи на наявний прибуток важливо організувати резервний капітал, який забезпечував страхування діяльності підприємства, а також збільшував розмір власного капіталу.

Розглянувши шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю підприємства, можна

Таблиця 3.1

Зміна показників у результаті впровадження запропонованих заходів для
ТОВ «Малбі фудс»

Показники	2023	Після впровадження	Економічна ефективність
Дохід від реалізації продукції	3957134	4273704,72	316570,7
Собівартість	3284981	3416380,24	131399,2
Доходи разом	4229256	4483011,36	253755,4
Витрати разом	4192915	4402560,75	209645,8
Чистий прибуток	36341	80450,61	44109,61
Z	-0,31	-0,17	0,14

Джерело: сформовано автором

За рахунок запропонованих мін очікуваними є збільшення доходів, приблизно на 8%, разом з тим деякі витрати зростуть на 5-6%. Такі зміни матимуть вплив і на чистий прибуток також. Щодо показника кредитоспроможності, то за таких умов він збільшиться на 0,14, що безумовно є позитивним. Хоча ТОВ «Малбі фудс» навіть з урахуванням змін все ще перебуватиме у 3му класі позичальників. Для підвищення рейтингового показника потрібен більш тривалий ефект.

Таким чином, запропоновані заходи є спрямованими на збільшення прибутку та скорочення витрат, за рахунок чого мають позитивний вплив на діяльність підприємства.

3.3. Рекомендації щодо покращення використання кредитних ресурсів підприємства

Розглядаючи безпосередньо кредитні ресурси, варто відзначити, що підприємство надає саме такому способу фінансування перевагу. Проте, залучення потони кредитів часто є досить ризикованим та може призвести до

негативних наслідків. Проте, варто зазначити, що саме покращення використання кредитних ресурсів підприємства є важливим та сприятиме загальному розвитку підприємства.

Так, управління кредитоспроможністю підприємства є важливим аспектом його фінансового управління. Ефективне управління кредитоспроможністю допомагає підприємству забезпечити стабільність фінансового стану. Це означає, що компанія може ефективно вирішувати свої фінансові зобов'язання та уникати небажаних фінансових проблем. Чим вище рівень кредитоспроможності підприємства, тим більше можливостей воно має для залучення кредитів та інших фінансових ресурсів для розвитку своєї діяльності.

Крім цього, варто відзначити, що підприємство з високим рівнем кредитоспроможності може отримувати кредити за більш вигідними умовами, такими як низькі процентні ставки та кращі строкові умови.

Високі показники кредитного рейтингу також сприяють збільшенню довіри інвесторів та партнерів: Компанія з сильною кредитоспроможністю викликає більше довіри у своїх інвесторів, партнерів та постачальників. Це може позитивно впливати на репутацію підприємства та стимулювати додаткові інвестиції.

Активне управління кредитоспроможністю допомагає підприємству виявляти та уникати фінансових ризиків, таких як неспроможність відшкодування кредитів або інші проблеми, пов'язані з фінансовою нестабільністю.

Отже, ефективне управління кредитоспроможністю є ключовим для забезпечення фінансової стабільності, розвитку та успіху підприємства.

Серед загальних рекомендацій, щодо покращення використання кредитних ресурсів для ТОВ «Малбі Фудс» можна виокремити такі як проведення детального аналізу кредитних потреб підприємства, враховуючи поточні та майбутні проекти, обсяги виробництва та збуту, а також потреби в оборотних коштах.

Доречно обирати та надавати перевагу саме тим кредитам, які найкраще відповідають потребам, враховуючи строк погашення, процентну ставку, умови забезпечення та інші фактори.

Слід розглядати можливість отримання кредитів від різних банків та фінансових установ, щоб зменшити ризик та залежність від одного джерела фінансування.

Варто приділяти більше уваги аналізу ефективності використання кредитних коштів. Планування і використання кредитних коштів із підвищеною ефективністю наприклад, для розширення виробничих потужностей, модернізації обладнання, рекламно-маркетингових заходів тощо.

Доречно також розробити стратегію погашення кредитів, яка враховує здатність підприємства до виплати та оптимізує використання фінансових ресурсів.

Постійний процес моніторингу та аналізу ефективності використання кредитних ресурсів є надзвичайно важливим, щоб забезпечити їх оптимальне використання та вчасне прийняття коригуючих заходів.

Всі ці заходи мають допомогти зберегти добрий кредитний рейтинг підприємства. Проте, також важливо дотримуватись умов кредитних угод та вчасно виконувати платежі, щоб зберегти добрий кредитний рейтинг і забезпечити доступ до кредитних ресурсів у майбутньому.

Важливо також розглядати саме акцентування на довгостроковому кредитуванні, як варіант для оновлення основних засобів або купівлі вартісних матеріалів. Проте, також варто розглядати варіант використання лізингу. Розвиток лізингового кредитування може стати ефективним рішенням для підприємств важких та потенційно прибуткових галузей економіки, сприяючи їхньому економічному зростанню. Лізинг забезпечує банківським установам високий рівень надійності та дохідності, розширюючи базу клієнтів. Для українських виробників, лізинговий кредит є зручним джерелом фінансування, економічним інструментом, що допомагає зменшити

інвестиційний ризик і сприяє технологічному оновленню виробництва. Лізинг можна розглядати як одну з найбільш перспективних форм виробничого інвестування, що може значно активізувати процес технологічного оновлення виробництва.

Таким чином, визначення реального фінансового стану організації є ключовим не лише для самого підприємства, акціонерів та потенційних інвесторів, але й для його кредиторів. Оскільки фінансове положення підприємства постійно змінюється, регулярний аналіз стає важливим. Це дозволяє виявити фінансові проблеми, їхні причини та вчасно прийняти заходи для їх вирішення та визначити напрями подальшого розвитку. У зв'язку з цим, аналіз фінансового стану підприємства набуває особливої важливості. Попередній аналіз дозволив виокремити проблемні моменти, та рівень кредитоспроможності підприємства. На основі чого розроблено рекомендації, напрями та заходи, що допоможуть покращити ситуацію.

ВИСНОВКИ

За допомогою отриманих результатів дослідження можна зробити наступні висновки та запропонувати такі рекомендації для підприємств:

– визначено економічну сутність кредитоспроможності. Оцінка кредитоспроможності підприємства у сучасному світі здійснюється на основі як внутрішньої, так і зовнішньої інформації. Було проаналізовано різні точки зору, що трактування даного поняття. Узагальнивши різні погляди, було з'ясовано, що це спроможність позичальника у визначений термін та у встановленому обсязі розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності. Аналіз кредитоспроможності має надавати достовірні результати про фінансовий стан та стійкість розвитку потенційного позичальника. При цьому недостовірності інформації про кредитоспроможності підприємства можуть сприяти різні об'єктивні та суб'єктивні фактори.

– розглянуто систему показників оцінки ефективності управління кредитоспроможністю підприємства. Розрізняють деякі фактори, що знижують якість цієї інформації, так наприклад, фінансова звітність не відображає повністю процесів, які відбуваються за період між датами її складання, у процесі підготовки звітності може застосовуватися «техніка декорації вітрин», для одержання об'єктивних результатів слід розглядати значну кількість фінансових звітів за певний період, тощо. У вітчизняній практиці ефективне проведення кількісної оцінки кредитоспроможності пов'язане з використанням відомих методів та інструментів: горизонтального й вертикального аналізу, аналізу фінансових коефіцієнтів на основі аналізу фінансової стійкості, рентабельності, грошових потоків та аналізу ділового ризику. Проте, разом з тим не існує єдиної методики, яка б дозволила це все оцінити.

– досліджено методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємств. Оцінка кредитоспроможності позичальника дозволяє кредиторам уникнути кредитного ризику внаслідок несплати кредитів та оцінити можливості позичальника щодо наявності потенціалу погашення кредиту та відсотків за його користування. Так доречно виокремити етапи проведення подальшого аналізу. Перш за все – це загальний аналіз діяльності підприємства. Другий – оцінка якісних параметрів кредитоспроможності підприємства. Третій етап – аналіз фінансових коефіцієнтів. Передостанній етап відповідно до Наказу Міністерства фінансів України від 14.07.2016 р. № 616 проводиться розрахунок коефіцієнта фінансового стану та встановити рівень. Щодо останнього етапу діагностики, то це діагностика підприємства щодо ймовірності банкрутства. На основі отриманих результатів, можна зростити висновок, щодо рівня кредитоспроможності підприємства.

– проведено загальну характеристику підприємства. Для проведення дослідження було обрано підприємство ТОВ «Малбі фудс», яке спеціалізується на виготовленні шоколадних виробів. Підприємство розпочало свою діяльність у 1998 році. «Малбі фудс» пропонує широкий асортимент харчових продуктів, включаючи шоколад, цукерки, шоколадні пасти та інші. ТОВ «Малбі фудс» є динамічною компанією, що спеціалізується у харчовій промисловості. Вона заснована на високих стандартах якості та інноваційних підходах до виробництва харчових продуктів.

– проаналізовано фінансовий стан підприємства за показниками балансу. Щодо активів, то протягом всього періоду оборотні активи значно переважали необоротні. У структурі оборотних активів найбільшу частку становили дебіторська заборгованість та запаси. Щодо структури необоротних активів, то саме основні засоби мають найбільші розміри. Щодо структури пасивів, то власний капітал є незначним, натомість поточні зобов'язання переважають. Щодо структури доходів, то найбільшу частку склали доходи від реалізації товарів, щодо витрат, то їх найбільша частка – собівартість реалізованої продукції. Протягом всього періоду доходи переважали над

витратами саме тому, був сформований прибуток. Було також проаналізовано коефіцієнти фінансового стану підприємства, які вказали на певні проблеми, а також на позитивні моменти.

– досліджено тенденції розвитку та оцінка управління кредитоспроможністю підприємства. Було встановлено, що до 2023 р. підприємство мало 2й клас кредитоспроможності, відповідно до розрахованих балів, що відповідає достатньому рівню кредитоспроможності. Проте, у 2023 році ситуація мала тенденцію до погіршення.

– визначено напрямки підвищення ефективності діяльності підприємства ТОВ «Малбі фудс». Зважаючи на те, що довгострокові кредити рекомендовані для погашення непоточних витрат, тому можна вважати, що мета їх використання була саме модернізація та оновлення обладнання, проте з часом кредит залишається не погашеним, тому варто вжити заходів для врегулювання даного питання. Для підвищення рівня доходів можна запропонувати переглянути цінову політику підприємства, зменшити період обороту дебіторської заборгованості, необхідно провести аналіз та реорганізацію асортименту продукції, проводити SWOT-аналіз на регулярній основі, переглянути стратегію збуту, що сприятиме розширенню каналів реалізації продукції, варто розширити способи просування продукції, тощо. Крім даних заходів важливим також є врегулювання управління безпосередньо позиковим капіталом.

– розглянуто шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю підприємства. Серед ключових можна виокремити: аналіз та оцінка клієнтської бази, цільової аудиторії для кращого розуміння запитів споживачів, розвиток стратегічного партнерства, вдосконалення власне політики кредитування, використання технологій і аналітики, підвищення кваліфікації персоналу, Розглянувши шляхи удосконалення процесу управління кредитоспроможністю було проведено оцінку очікуваних результатів, такі зміни матимуть вплив і на чистий прибуток також. Щодо

показника кредитоспроможності, то за таких умов він збільшиться на 0,14, що безумовно є позитивним.

– розроблено рекомендації щодо покращення використання кредитних ресурсів підприємства. Варто приділяти більше уваги аналізу ефективності використання кредитних коштів. Постійний процес моніторингу та аналізу ефективності використання кредитних ресурсів є надзвичайно важливим, щоб забезпечити їх оптимальне використання та вчасне прийняття коригуючих заходів. Важливо також розглядати саме акцентування на довгостроковому кредитуванні, як варіант для оновлення основних засобів або купівлі вартісних матеріалів. Також варто розглядати варіант використання лізингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адонін С.В., Калашнікова Ю.М. Оцінка фінансової стійкості підприємства та шляхи її підвищення. Таврійський науковий вісник. Економіка. 2020. №4. С. 155-160.
2. Безсмертна О. В. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства: логістичні складові URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34400/91369.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
3. Бержанір І. А., Кірдан О. П., Станіславчук Н. О. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства. Економічні горизонти. 2018. № 4. С. 48–56
4. Бухтіарова А.Г., Гавриш Ю.С. Порівняння методик оцінки рівня кредитоспроможності підприємства. Матеріали IV Всеукраїнської науковопрактичної on-line-конф.: сумський державний університет.(Суми, 21-22 листопада 2019 року). Черкаси, 2019. С. 22-24.
5. Васюренко О.В. Банківські операції: навч. посіб. [5-те вид., перероб., і доп.]. К.: Знання, 2006. 311 с.
6. Вдовенко Л.О. Економічна сутність та значення кредитоспроможності підприємств. Фінанси підприємства. Облік і фінанси АПК. 2018. №1. С. 108 – 111.
7. Версаль Н.І. Теорія кредиту: навч. Посіб. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 483 с
8. Виговська Н. Г., Виговський В. Г. Розвиток організаційного забезпечення аналізу кредитоспроможності позичальника-юридичної особи. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2017. № 1. С. 142-150.
9. Виговська Н. Г., Виговський В. Г. Удосконалення нормативної регламентації оцінки кредитоспроможності позичальника. Вісник

Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2017. № 2. С. 150-156.

10. Галасюк В.В. Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? Вісник Національного банку України. 2001. № 5. С.54-56.

11. Головка О.Г., Пономарьова А.Ю. Удосконалення управління кредитоспроможністю підприємств. Електронне наукове фахове видання з економічних наук. Modern Economics, № 21. Харків: 2020. С. 52-58.

12. Григорчук В.О. Принципи оцінки кредитоспроможності підприємства. URL: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_stud_econ_14.04.23.pdf#page=38

13. Гуськова В. Г., Бідюк П. І. Оцінювання кредитоспроможності позичальників кредитів методами інтелектуального аналізу даних. Системні дослідження та інформаційні технології. 2019. № 2. С. 31–48.

14. Давидович І. Д., Ломачинська І. А. Удосконалення теоретичних підходів до визначення сутності «кредитоспроможність підприємства». Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2016. Т. 21, № 11. С. 83-88.

15. Джеджула В. В. Сучасні методичні підходи до оцінювання кредитоспроможності підприємства. Мукачівський державний університет. Економіка і суспільство. 2016. № 7. С. 290 – 293.

16. Дзюблюк О.В. Банківські операції : підручник. Тернопіль : Вид-во ТНЕУ "Економічна думка", 2009. 696 с.

17. Добровенко О.Д. Економічна сутність та оцінка кредитоспроможності підприємства. Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Розвиток національних фінансово-економічних систем в умовах глобальних викликів». 2018. С. 290 – 294.

18. Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств : теоретичні аспекти. Монографія. К. : ДАКККіМ, 2006. 160 с.

19. Дутченко О. О. Врахування галузевого фактора при визначенні кредитного рейтингу позичальника. *Економічний простір*. 2017. № 45. С. 148-154.
20. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.2 / Редкол.: С.В. Мочерний (відпр.ред.) та ін. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 848 с.
21. Жукова О. А. Оцінювання кредитоспроможності позичальника. *Регіональна бізнес–економіка та управління*. 2018. № 3. С. 65–71.
22. Загородній А.Г. Фінансовий словник. К: Т-во «Знання», КОО; Л.: Вид-во Львів банк. ін-ту НБУ. 566 с.
23. Іртищева І. О., Крамаренко І. С. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності підприємств агропродовольчої сфери. *Агросвіт*. 2011. № 19. С. 2-4.
24. Кобозева Е.М., Мануйлова Ю.І. Визначення конкурентних переваг підприємств. *Управління соціально-економічним розвитком регіонів*. 2019. Том 1. С. 291-294.
25. Ковальчук Н. О., Паскар М. О. Удосконалення методик оцінки рівня кредитоспроможності вітчизняних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. № 11. С. 91-94.
26. Козак О.О., Дворецький Д. Ю. Сутність кредитоспроможності позичальника та організаційні засади її аналізу. *Ефективна економіка*. 2021. № 5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2021/109.pdf
27. Коцеруба Н. В. Оцінка кредитоспроможності підприємства–позичальника на основі показників фінансової звітності. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. № 7-8. С. 111-119.
28. Крамаренко І. С. Методика оцінки кредитоспроможності позичальника: практичний аспект. *Економіка України*. 2018. № 5. С. 49-60.
29. Крупка М. І. Фінансовий менеджмент : підручник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 438 с.

30. Крутова А. С., Кащена Н. Б. Теоретико-методичні аспекти аналізу кредитоспроможності підприємства. Проблеми економіки. 2017. № 1. С. 211-216.
31. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: навч. посіб. К.: Знання: КОО, 2000. 215 с.
32. Лисяк Л.В., Ковіня М.М., Байрамов М.О.. Оцінка кредитоспроможності суб'єкта господарювання кредитними установами: теоретичні та практичні аспекти. Sciences of Europe. 2021. № 62. С. 25-29.
33. Маляр М. М. Інформаційна система по оцінці кредитоспроможності підприємств та інвестиційних проектів. Управління розвитком складних систем. 2017. № 16. С. 164–170.
34. Манак О.В. Дослідження та використання інформаційних технологій в процесі господарювання підприємств. Збірник наук. праць Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. №11. К.: МННЦТіС, 2010. С. 74-83.
35. Манак О.В. Інформаційне суспільство та ринок інформаційно-телекомунікаційних послуг: сучасний стан та перспективи розвитку. Збірник наук. праць Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. Вип.10. К.: МННЦТіС, 2018. С. 116-128.
36. Мочерний С.В. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. Т.1. Львів: Світ, 2018. 616 с.
37. Нагайчук В. В. Напрями покращення кредитоспроможності підприємств. Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки. 2017. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2017_1_9
38. Наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2016 р. № 616. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text>
39. Овчелупова О. М. Оцінка кредитоспроможності позичальників комерційного банку: напрями підвищення якості інформаційно-аналітичного забезпечення. Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості. 2020. № 3. С. 106-114.

40. Офіційний сайт ТОВ «Малбі фудс» URL: <https://millennium.dp.ua/company/historyofcompany/>
41. Панченко О. М. Оцінка кредитоспроможності в системі внутрішнього контролю підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 11. С. 98 – 103.
42. Погріщук Г.Б., Волосюк Р.Б. Кредитоспроможність позичальника: Зміст і кредитна оцінка. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2021. №17. Т.1. С. 190-204.
43. Пономарьова А. Ю. Управління кредитоспроможністю підприємства. Перспективи розвитку управлінських систем у соціальній та економічній сферах України: теорія і практика : 2019 рік : матеріали III Всеукр. наук- практ. інт-конф., 28 лист. 2019 р. Київ : КУБГ, 2019. С. 63-67.
44. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 № 351. URL: <https://inlnk.ru/YAMMr>
45. Процишева Сутність та значення кредитоспроможності підприємства URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/40441/15289.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
46. Прянишникова М. В. Узагальнення підходів до трактування сутності поняття «кредитоспроможність». Наукові праці НДФІ. 2019. №2 (87). С. 67-75.
47. Сирчин О.Л. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальників банку. Вісник соціально-економічних досліджень № 1 (65). Одеса, 2018. С. 153-159.
48. Скакуненко В.О. Сутність і значення кредитоспроможності підприємства. https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/44360/1/Innovatsiyni_tekhnolohiyi_rozvytku_2020_2_147.pdf

49. Слав'юк Р. А. Оцінювання кредитоспроможності позичальника: досвід Польщі. Інфраструктура ринку. 2018. № 19. С. 497–505.
50. Смольник К.Д. Оцінка кредитоспроможності підприємства і напрями її підвищення. Матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції в розвитку банківської системи та фінансових ринків України». Дніпро: ДНУ ім. О. Гончара, 2023. С.247 – 251.
51. Стецюк П.А. Управління кредитоспроможністю підприємства: теоретичні та практичні аспекти. Фінанси та оподаткування. 2018. №19. С. 110 – 117.
52. Терещенко О. Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб. Вісник Національного банку України, 2012. № 1. С. 26-30.
53. Товстенко М.Ю. Економічна сутність та значення кредитоспроможності підприємств. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація фінансової системи України: тенденції та перспективи розвитку», 24–25 листопада 2021 р. С. 55 – 56.
54. Федоришина Л. І., Цуркан А. О. Удосконалення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку. Агросвіт. 2018. № 11. С. 39–42.
55. Фінансова звітність ТОВ «Малбі фудс» URL: <https://clarity-project.info/edr/32998661/finances>
56. Фридинський В. А. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників. Вісник НТУ «ХП». 2018. № 64. С. 3–6.
57. Цигунян А.М. Оцінка кредитоспроможності позичальника та шляхи її вдосконалення. Фінанси, банки, інвестиції. 2018. №1. С. 57-62.
58. Шептуха, О. М., Лаптева А. Ю. Оцінка кредитоспроможності позичальника за допомогою дискримінантного аналізу. Економіка, фінанси, право. 2020. № 6. С. 25-28.
59. 2022 Global Top 100 candy companies.2022. URL: <https://www.candyindustry.com/2022-Global-Top-100-candy-companies>

ДОДАТКИ

Додаток А

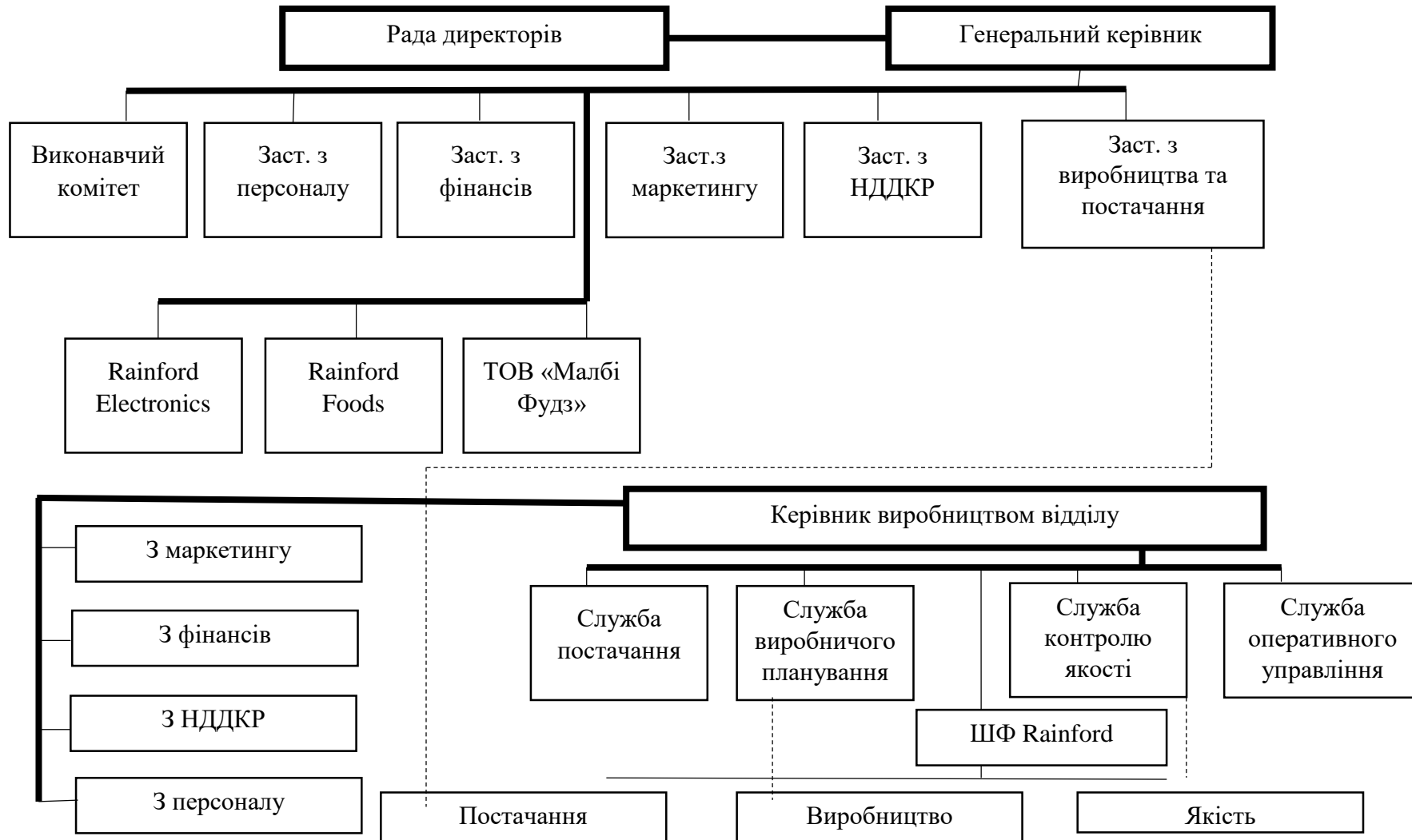
Методика оцінки якісних параметрів кредитоспроможності
підприємства

Показник оцінки кредитоспроможності	Клас кредитоспроможності				
	I	II	III	IV	V
	Бальна система оцінки (бали)				
Досвід функціонування у певній галузі	Більше 10 років	Від 8 до 10 років	Від 5 до 8 років	Від 3 до 5 років	Від 0 до 3 років
	15	8 – 10	5 – 8	3 – 5	0 – 3
Ділова репутація	Бездоганна	Добра	Нормальна	Задовільна	Погана
	5	4	3	1	0
Обсяг реалізації продукції або послуг, млн. грн.	Більше 10	Від 8 до 10	Від 5 до 8	Від 3 до 5	До 3
	15	8-10	5-8	3-5	0-3
Наявність маркетингового відділу	Наявність структурного відділу	Наявність посади маркетолога у штатному розписі	Зовнішній маркетолог	Планується взяти на роботу	Не має
	10	7	5	3	0
Наявність судових рішень щодо стягнення грошових коштів на користь інших суб'єктів господарювання	Відсутність		До 3000 грн.	Більше 3000 грн.	
	5		2	0	
Ємність ринку позичальника	Більше 40%	Від 25% до 40%	Від 15% до 25%	Від 3% до 15%	До 3%
	5	4	3	2	0
Наявність бракованої продукції	0%	До 3%	Від 3% до 5%	Від 5% до 9%	Більше 10%
	5	4	3	2	0

Аналіз методів

Метод	Переваги	Недоліки
Методи коефіцієнтного аналізу	Мають методологічну прозорість і не потребують спеціальних математичних знань для розрахунку фінансових коефіцієнтів	1) не враховується репутація позичальника, його кредитна історія; 2) складність щодо остаточного висновку про кредитоспроможність, оскільки загальна картина за показниками часто неоднорідна
Рейтингові (бальні) моделі	1) використання технологій, що оцінюють як кількісні, так і якісні показники діяльності підприємства; 2) можливість урахування всієї сукупності ризиків, пов'язаних із діяльністю позичальника; 3) можливість оцінки ймовірності невиконання позичальником зобов'язань у майбутньому	1) суб'єктивізм оцінки рівня менеджменту та якості активів; 2) необхідність у постійному оновленні інформації про позичальника, що призводить до значних часових і грошових витрат; 3) нечіткість критеріїв під час визначення класів рейтингу позичальника; 4) недоцільність значного ранжирування за класами кредитоспроможності позичальника
Множинний дискримінантний аналіз	Висока точність визначення ймовірності банкрутства позичальника	1) проблематичність пошуку достатньої кількості збанкрутілих підприємств усередині галузі для розрахунку коефіцієнта регресії; 2) емпіричний характер визначення параметрів і значення вільного члена дискримінантної функції
Модель CART	Можливість широкого використання, доступність для розуміння та відносна простота розрахунків показників	Необхідність використання складних статистичних методів для побудови моделі
Комплексні експертні моделі	1) використання рівною мірою кількісних та якісних характеристик позичальника; 2) скорочення часу аналізу кредитних заявок, а також строків прийняття кредиторами рішення щодо надання кредиту	1) орієнтація здебільшого на якісні чинники діяльності позичальника; 2) суб'єктивний характер експертних висновків, що лежать в основі комплексних моделей

Організаційна структура ТОВ «Малбі Фудс»

Фінансова звітність 2023 р.

Фінансова звітність за 2023 рік

2023 рік

2022 рік

2021 рік

2020 рік

Дата звіту	28.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Ванжа Наталя Борисівна
КАТОТТГ	UA12020010010512802
Кількість працівників	792

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	14.00	17.00
первісна вартість	1001	34.00	39.00
накопичена амортизація	1002	20.00	22.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	689.00	25.00
Основні засоби	1010	298 308.00	271 937.00
первісна вартість	1011	485 037.00	500 234.00
знос	1012	186 729.00	228 297.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	597 293.00	620 314.00
Виробничі запаси	1101	240 070.00	287 593.00
Незавершене виробництво	1102	176.00	13.00
Готова продукція	1103	354 608.00	332 111.00
Товари	1104	2 439.00	597.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	485 307.00	882 852.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	61 425.00	137 557.00

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	61 425.00	137 557.00
з бюджетом	1135	156.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	221 175.00	341 761.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	56 591.00	12 151.00
Готівка	1166	1.00	7.00
Рахунки в банках	1167	56 590.00	12 144.00
Інші оборотні активи	1190	40 739.00	34 883.00
Усього за розділом II	1195	1 462 686.00	2 029 518.00
Баланс	1300	1 761 697.00	2 301 497.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 271.00	3 271.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	166 726.00	203 067.00
Усього за розділом I	1495	169 997.00	206 338.00
Довгострокові кредити банків	1510	336 000.00	284 321.00
Усього за розділом II	1595	336 000.00	284 321.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	195 233.00	322 200.00
товари, роботи, послуги	1615	740 640.00	929 538.00
розрахунками з бюджетом	1620	3 182.00	3 893.00
розрахунками зі страхування	1625	764.00	701.00
розрахунками з оплати праці	1630	2 753.00	2 532.00
за одержаними авансами	1635	63 757.00	142 289.00
Поточні забезпечення	1660	2 624.00	2 322.00
Інші поточні зобов'язання	1690	246 747.00	407 363.00
Усього за розділом III	1695	1 255 700.00	1 810 838.00
Баланс	1900	1 761 697.00	2 301 497.00

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	3 957 134.00	2 640 568.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	3 284 981.00	2 148 864.00
Валовий: прибуток	2090	672 153.00	491 704.00
Інші операційні доходи	2120	270 669.00	188 668.00
Адміністративні витрати	2130	32 625.00	24 889.00
Витрати на збут	2150	293 357.00	238 804.00
Інші операційні витрати	2180	476 547.00	324 069.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	140 293.00	92 610.00
Інші фінансові доходи	2220	997.00	1 729.00
Інші доходи	2240	456.00	496.00
Фінансові витрати	2250	93 499.00	62 843.00
Інші витрати	2270	2 851.00	2 451.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	45 396.00	29 541.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-9 055.00	-5 812.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	36 341.00	23 729.00

Фінансова звітність 2022 р.

Фінансова звітність за 2022 рік

2023 рік 2022 рік 2021 рік 2020 рік

Дата звіту	28.02.2023
Період	2022 рік, 12 міс
Бухгалтер	Ванжа Наталя Борисівна
КАТОТТГ	UA12020010010512802
Кількість працівників	806

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	12.00	14.00
первісна вартість	1001	30.00	34.00
накопичена амортизація	1002	18.00	20.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6 540.00	689.00
Основні засоби	1010	338 600.00	298 308.00
первісна вартість	1011	467 910.00	485 037.00
знос	1012	129 310.00	186 729.00
Усього за розділом I	1095	345 152.00	299 011.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	409 642.00	597 293.00
Виробничі запаси	1101	242 534.00	240 070.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	176.00
Готова продукція	1103	162 323.00	354 608.00
Товари	1104	4 785.00	2 439.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	713 496.00	485 307.00

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	45 327.00	61 425.00
з бюджетом	1135	30 434.00	156.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	111 117.00	221 175.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 137.00	56 591.00
Готівка	1166	1.00	1.00
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 137.00	56 591.00
Готівка	1166	1.00	1.00
Рахунки в банках	1167	3 136.00	56 590.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	9 869.00	40 739.00
Усього за розділом II	1195	1 323 022.00	1 462 686.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	1 668 174.00	1 761 697.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 271.00	3 271.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	142 997.00	166 726.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	146 268.00	169 997.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	345 000.00	336 000.00
Усього за розділом II	1595	345 000.00	336 000.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	60 691.00	195 233.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	842 839.00	740 640.00
розрахунками з бюджетом	1620	2 184.00	3 182.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	573.00	764.00
розрахунками з оплати праці	1630	2 111.00	2 753.00

за одержаними авансами	1635	117 971.00	63 757.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	1 966.00	2 624.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	148 571.00	246 747.00
Усього за розділом III	1695	1 176 906.00	1 255 700.00
Баланс	1900	1 668 174.00	1 761 697.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 640 568.00	2 241 061.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	2 148 864.00	1 943 723.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	491 704.00	297 338.00

Інші операційні доходи	2120	188 668.00	133 263.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	24 889.00	26 364.00
Витрати на збут	2150	238 804.00	200 791.00
Інші операційні витрати	2180	324 069.00	120 145.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	92 610.00	83 301.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	1 729.00	13.00
Інші доходи	2240	496.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	62 843.00	54 743.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	2 451.00	1 383.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	29 541.00	27 188.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-5 812.00	-5 044.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	23 729.00	22 144.00